

NO MARKUUSA YOTTINIRI LINJIILA ON NON

Fii Waaju Annabi Yaayaa ngun

(Mat. 3.1-12; Luk. 3.1-18; Yhn. 1.19-28)

1 ¹ Ko fuddoode Kibaaru Moyyō Iisaa Almasiihu, *Bidḏo Alla on, nii. ² Wano windori non ka deftere annabi *Isaaya:

«Awa, mido imminde nulaado an on yeeso maa,
fii ko fertano-maa laawol maa ngol.»

³ «Kaa hawa ko hawa ewnotoodo ka wulaa, wi'a:
«Moyyinee laawol Joomiraado on,
fewnon juri makko ḏin!»^a

⁴ Yaayaa yaltiti no *loota maande tuubuubuyee ka wulaa, e himo waajoo yimbe ben yobe aru, be *lootee maande tuubuubuyee fii yo junuubaaji maḃbe ḏin yaafe. ⁵ Yimbe diiwal *Yahuuda ngal fow e hoḏuḃe *Yerusalaam ben fow ari e makko. Be qirritii junuubaaji maḃbe ḏin, o looti be maande tuubuubuyee ka maayo Yurdayniwol. ⁶ Tawi dolokke Yaayaa on ko leeḃi ngelooba, dattol keeci makko ḏin ko guri. Tawi ko kanu e njuuri buruure o jaamata. ⁷ Kanko Yaayaa o wi'i: «Burḏo lan doole on no arude ḃaawo an mo mi hewtaa hay ugginagol, firta ḃoggi pade mun. ⁸ Min ko ndiyan mi woni on lootirde, kono kanko ko *Ruuhu Seniido on o lootirta on.»

Fii Lootegol Iisaa e Ndarndegol Makko

(Mat. 3.13-17; Luk. 3.21-22)

⁹ Ko e on saa'i ḏon Iisaa iwi saare Naasirata e nder Jaliilu. Yaayaa looti mo Yurdayniwol. ¹⁰ E saa'i mo o yawaynool ka ndiyan on, o yi'i kammu ngun no

^a1.3 Mal. 3.1 e Isa. 40.3

udditoo, Ruuhu Allaahu on no tippora e makko wa gabooru. ¹¹ Onsay hawa nanii ka kammu, no wi'a: «Ko an woni Bid̄do an yidaado on, mido weltor-maa.»

¹² Onsay kisan, Ruuhu Allaahu on nawri Iisaa ka wulaa. ¹³ O woni ka wulaa e nder balde cappande nay, Ibuliisa no ndarndoo mo. Tawi ko kulle buruure den o wondi, malaa'ikaabe ben no kurkanoo mo.

Fii Be Iisaa Adii Noddude ben

(Mat. 4.12-22; Luk. 4.14-15)

¹⁴ Bay wonii Yaayaa wattaama e joge, Iisaa yahi Jaliilu, tawi himo waajoo fii Kibaaru Moȳyō Alla on, ¹⁵ himo wi'a: «Saa'i on hewtii, awa kadi *laamu Alla ngun badike! Tuubee, gomdinon Kibaaru Moȳyō on!»

¹⁶ E nder ko o takkotoo *Weendu Jaliilu ndun kon, o yi'i Sim'uunu e Andaraawu minjiraawo mun on no bugoo *jalaaji ka weendu, ko fii hari ko be yungooɓe.

¹⁷ Iisaa wi'i be: «Jokkee lan, mi wattay on yungooɓe yimbe.» ¹⁸ Don kisan be acciti jalaaji d̄in, be jokki mo.

¹⁹ No be yaarunoo seeda, Iisaa yi'i Yaaquuba bid̄do Zabadii on, e Yuuhanna minjan makko kanko Yaaquuba, tawi ben kadi no e nder laana, hiɓe moȳȳintina jalaaji maɓɓe. ²⁰ Kanko Iisaa o noddi be kisan, be acci d̄on ben maɓɓe Zabadii ka nder laana, wondude e yettanoobe golle ben, be jokki mo.

Fii no Iisaa Raɗori Jinnawii e nder Ned̄do

(Luk. 4.31-37)

²¹ Be yahi Kafernahuu. E *jalaande fowteteende nden, d̄un ko aseweere nden, Iisaa naati ka juulirde, woni e jannugol. ²² Ko o jannaynoo kon ɗaldini jamaa on, ko fii himo janniraynoo bawgal, hara wonaa wano jannoobe fii Sariya on ben janniraynoo non. ²³ Hawrondiri ned̄do no ka juulirde maɓɓe d̄on mo jinnawii bonngii nangi, on sonki, wi'i: ²⁴ «Hey ko hondun faalanadaa men, an Iisaa oo

jeyaado Naasirata? Hara ko mulugol men arandaa? Min mido andi ko hombo wonu-maa, ko a *Seniido mo Alla!»

²⁵ Onsay Iisaa yamiri ngii, wi'i: «Fanku, yaltaa e oo neddo!»²⁶ Onsay ngin jinnawii yeyi on neddo, ngii yalti e makko, hingii haaca ko tiidi.

²⁷ Fow galdi, landondiri, be wi'i: «Ko hondun woni du'un? Ko jannde heyre arunde bawgal. Himo yamira hay jinnaaji bondi din, di doftoo mo!»²⁸ Onsay kisan, kibaaru fii makko lolli e nder diiwal Jaliilu ngal fow.

Fii no Iisaa Nawndiri Nawnuɓe buy

(Mat. 8.14-17; Luk. 4.38-41)

²⁹ Bay be yaltii ka juulirde don, kambe e Yaaquuba e Yuuhanna, be yahi ka galle Sim'uunu e Andaraawu. ³⁰ Tawi esiraawo Sim'uunu suddiido on no waalii nawnaare nguli-bandu. Tun, be wowlani Iisaa fii makko. ³¹ Iisaa badii mo, nangi jungo ngon, immiini mo. Nguli-bandu kin yalti e makko, kanko debbo on o woni e kurkanagol be.

³² Bay nibbii, wonii naange ngen mutii, be addani mo jawbe ben fow e be jinna nangi ben fow. ³³ Tawi saare nden fow no mottondiri ka yeeso dambugal. ³⁴ O sellini jawbe buy, tampirnoobe jabbeeli nooneji nooneji. O radii kadi jinnaaji buy, o salii di wowla, bay hari hidi andi mo.

Fii no Iisaa Waajori e nder Jaliilu

(Luk. 4.42-44)

³⁵ Bimbi nden pande subaka, tawi hentaaki taho, o immii, o yalti, o yaari e nokkuure wulfinnde, o woni e toragol Alla. ³⁶ Onsay Sim'uunu e be o wondunoo ben woni e dabbitungol mo. ³⁷ Bay wonii be yi'ii mo, be wi'i mo: «Fow no dabbitude on.»

³⁸ Iisaa jaabii be, o wi'i: «Yahen ka kodooli kawtirdi e doo, fii yo mi waajo ton kadi, ko fii ko dun addimmi.»³⁹ Onsay o yahi e nder Jaliilu fow, himo waajoo e nder juulirde den, radoo jinna.

Fii no Iisaa Nawndiri mo Damajan

(Mat. 8.1-4; Luk. 5.12-16)

⁴⁰ Onsay mo damajan ari e makko, jiccii, jeeji mo, wi'i: «Si hidon yidi, hidon waawi lan sellinde, mi laaba.»

⁴¹ Iisaa yurmaa mo, fonti jungo mun ngon, meemi mo, wi'i: «Mid'o yidi, laato selludo laabaa.»⁴² Don kisan, damajan dan iwi e makko, o selli, o laabi.

⁴³ Iisaa immintini mo kisan e hoore yamiroore sattunde, ⁴⁴ o wi'i mo: «Reeno wota a wowlan dun hay gooto, kono yahu hollitoyodaa *yottinoowo sadaka on, ittaa sadaka fii ko labbinadaa kon wano Muusaa yamiri non, fii yo dun wonan be seedee.»⁴⁵ Bay wonii on neddo yahii, o woni e wowlugol towna ko wadi kon, e lollingol haa tawi Iisaa waawataa naatude han kadi e saare e kene, kono ko ka baawo ka wuldini o wonaynoo. Tawi no iwree e cende den fow, aree e makko.

Fii no Iisaa Imminiri Maaya-Banduuj

(Mat. 9.1-8; Luk. 5.17-26)

2 ¹ Balde seeda bawto dun, Iisaa arti Kafernahuum, yimbe ben andi wonde himo ka suudu. ² Yimbe duudube moobii don, tawi hay ka dambugal alaa ka rewee, Iisaa no yewta be daaluyee on. ³ Yimbe nayo rondii maaya-banduuj, addani mo. ⁴ Nde tawnoo be waawataa mo hewtinde Iisaa sabu duudugol jamaa on, be tufi warpakere nden fewndo ka Iisaa woni don, be tippindini on maaya-banduuj e boggi dimbordi din. ⁵ Bay Iisaa yi'ii gomdinal mabbe ngal, o wi'i maaya-banduuj on: «Boobo an, junuubaaji maa din yaafaama.»

⁶Tawi wobbe e jannoobe fii Sariya on no don, hibe miiwoo ka berde mabbe: ⁷«Ko fii hondun oo kan wowliranta nii? Dun ko hoynugol Alla! Ko hombo waawi yaafaade junuubi, ko wonaa Alla?»

⁸Iisaa andiri kisan ruuhu mun on miiwooji mabbe din. O wi'i be: «Ko hondun miiwantodon dun ka berde mon? ⁹Enee, hakkunde wi'ugol maaya-banduujo <junuubaaji maa din yaafaama> e <immo yettaa boggi-dimbordi maa din, yahaa>, ko hondun e dii doo furi weebude? ¹⁰Fii no andiron wonde *Bii-Aaden on no mari bawgal ka aduna doo fii yaafagol junuubaaji», ¹¹o wi'i jukkudo on: «Mi yamirii ma, immo yettaa boggi-dimbordi maa din, hootaa ka maa.»

¹²On immii don kisan yeeso mabbe, o yetti boggi dimbordi makko din, o yalti. Sabu dun wadi be fow be haawii, tawi hibe mawnina Alla, wi'a: «Hari haa hande men yi'aali sifa dun!»

Fii no Lewi Jokkiri Iisaa

(Mat. 9.9-13; Luk. 5.27-32)

¹³Iisaa yiltori kadi ka daande weendu. Jamaa on fow ari e makko, o woni e jannugol be. ¹⁴Wa ko Iisaa feyyata, o yi'i Lewi mo Alfaa no joodii ka yantirde sagalle. O wi'i mo: «Aru jokkaa mi!» Kanko Lewi o immii, o jokki mo.

¹⁵Bawto dun, Iisaa joodii fii naamugol ka suudu Lewi, tawi *yantooobe sagalle duudube e junuubankeebe duudube no joododi e makko, wondude e taalibaa be makko ben, ko fii hari jokkunoo be mo ben no duudi. ¹⁶Bay jannoobe fii Sariya on, be fedde *Fariisiyaabe ben, yi'ii himo naamida e yantooobe sagalle ben e junuubanke'en, be wi'i taalibaa be makko ben: «E ko fii hondun oo naamidanta e yantooobe sagalle ben e junuubanke'en?»

¹⁷Bay wonii Iisaa nanii dun, o wi'i be: «Hinaa sellube ben hatonjini e jawndoowo, kono ko jaw be ben. Awa min, wonaa noddugol feewube ben mi arani, kono ko junuubankeebe ben.»

Landal fii Hoorugol

(Mat. 9.14-17; Luk. 5.33-39)

¹⁸Tawi taalibaaፎ Yaayaa ፎen e Fariisiyaፎ ፎen kaፓun no hoori. Be ari, ፎe wi'i Iisaa: «Ko fii hondun taalibaaፎ Yaayaa ፎen e ፎe Fariisiyaፎ ፎen kaፓun hooranta, hara taalibaaፎ maa ፎen kan alaa hoorude?»

¹⁹Iisaa jaabii ፎe, wi'i: «Taw si njaatigiibe jom jomba no waawi hoorude nde hiፎe wondi e jom jomba? Be gasataa hoorude yeru jom jomba no wondi e maፎፎe.

²⁰Aray e saa'i nde jom jomba pottinaa e hakkunde maፎፎe. Onsay e ፎen balፎe ፎon ፎe hooray.

²¹«Hay gooto yettataa ceelol bagi keso walkira dolokke kiddo. Dun haray kesun dun naፎoray fow, wuddere nden ፎurta yaajude. ²²Hay gooto kadi loowataa njaram kesan e nder bootooji guri kiddi. Si hinaa dun, ፎan njaram kesan wonay sabu ko feeri ፎin guri. Onsay njaram ፎan woo, bootooji guri ፎin woo, bona. Kono njaram kesan ko e nder bootooji guri kesi loowetee.»

Landal fii Nalaande Fowteteende nden

(Mat. 12.1-18; Luk. 6.1-5)

²³E aseweere goo, dun ko *jalaande fowteteende nden, hari Iisaa no rewude e gese ngawri. E nder yaadu maፎፎe ndun, tawi taalibaaፎ makko ፎen no woocora cawti ፎen gese. ²⁴Fariisiyaፎ ፎen wi'i mo: «Ko hondun ፎee waፎanta ko dagaaki e jalaande fowteteende nden?»

²⁵Kono Iisaa jaabii ፎe, wi'i: «Hara on jangaali haa hande ko Daawuuda waፎunoo kon fewndo o weelaa, o faalaa ko o jaama, kanko e yimፎe wondunooፎe e makko ፎen? ²⁶O naati ka nder suudu Alla fewndo oo *yottinoowo mawፎo sadaka wi'eteፎo Abiiyaataraa, o jaami bireediiፎe weፎbitaፎe fii sadaka ፎen, ፎe tawata ko yottinooፎe sadaka ፎen tun daganinoo naamugol, o okkori kadi wondube e makko ፎen.»

²⁷ O wi'i be kadi: «Aseweere nden ko fii yimbe ben taganaa, yimbe ben taganaaka fii aseweere nden. ²⁸ Ko dun si ko Bii-Aaden on woni jom hay jalaande fowteteende nden.»

Fii no Iisaa Selliniri Maaya-Jungoojo

(Mat. 12.9-14; Luk. 6.6-11)

3 ¹ Iisaa naatiti kadi ka juulirde. Tawi maaya-jungoojo no nder ton. ² Nde tawnoo *Fariisiyaabe ben no faalaa toonude Iisaa, be ayni mo, hiibe ndaara si o jawnday mo e *jalaande fowteteende nden. ³ Iisaa wi'i on maaya-jungoojo: «Immo darodaa ka hakkunde doo.»

⁴ Ontuma Iisaa landii ben: «E hara no dagii ka goddo wada ko moyyi maa ko boni, danda wonkii maa wona sabu makki e *aseweere?» Kono be deyfi.

⁵ Onsay Iisaa ndaari be e hoore himo tikki, aani fii sattere berde mabbe den. O wi'i on neddo: «Fontu jungo maa ngon.» On fonti ngo, jungo makko ngon selli.

⁶ Onsay Fariisiyaabeben yalti, be woni e fewjodugol e yimbe *Heroodu lando on fii no be warira Iisaa.

Fii no Jamaa on Iwri hen fow, Ari e Iisaa

⁷ Bawto dun, Iisaa e taalibaabe mun ben yaari ka weendu. Jamaa moolanaado iwrufo ka diiwal Jaliilu e ka diiwal Yahuuda ⁸ e Yerusalaam e Iduuma e leyde wonirde gada Yurdayniwol den e dii banjeeji Tiiri e Siduuna jokki mo. On jamaa, nanunodo ko o wonnoo wadude kon fow ari e makko. ⁹ Onsay Iisaa yamiri taalibaabe mun ben yo be dabban mo laakun fii wota jamaa on biyu mo. ¹⁰ Nde tawnoo himo sellinde yimbe duudube, tampirnoobe jabweeli ben fow wubbi e makko fii meemugol mo. ¹¹ Kono be jinna nangi ben, si yi'ii Iisaa, jiccotono yeeso makko, ewnoo, wi'a: «Ko a *Bidfo Alla!» ¹² Kono kanko Iisaa o yamirayno din jinnaaji, o tentina wota di fejjin fii makko.

Fii no Iisaa Suɓori Sahaabaabe mun ɓen

(Mat. 10.1-4; Luk. 6.12-16)

¹³ Bawto ɗun, Iisaa yāwi e fello, o noddɗi ɓe o faalaa ɓen, ɓen ari e makko. ¹⁴ O subii sappoo e ɗiɗo, o toɗɗii ɓe *sahaabaabe, ko o wonda e mun, ko o immiina waajoyoo, ¹⁵ wondude e bawgal fii raɗagol jinnaaji ɗin. ¹⁶ Ben sappoo e ɗiɗo, ɓe o toɗɗii, ko Sim'uunu, on mo o jammi Petruusu, ¹⁷ e Yaaquuba mo Zabadii, e Yuuhanna neene-gooto on on (ɓen ɓe Iisaa jammi Bowanesiisa, ko woni firo ɗun ko «ɓiɓɓe-farɗitere»), ¹⁸ e Andaraawu e Filiipu e Bartolomaawu e Matta e Tooma e Yaaquuba mo Alfaa e Taddaawu e Sim'uunu tawdaaɗo e fedde *Zelotiiɓe ɓen, ¹⁹ e Yudaasi Iskariiyu, janfoytoodo mo on.

Fii no Iisaa Jaabori Toopɗe ɗe O Toopɗa

(Mat. 12.22-32; Luk. 11.14-23)

²⁰ Bawto ɗun, kanko Iisaa o arti ka suudu. Yimɓe ɓen moobii kadi haa ka tawata kanko e taalibaabe makko ɓen ɓe waawataa hay jaamude. ²¹ Bay siɓɓe Iisaa ɓen nanii ɗun, ɓe ari nangugol mo, ko fii hari hiɓe wi'a: «O wilike!»

²² Nde tawnoo jannoobe fii Sariya on, iwruɓe Yerusalaam ɓen, no wi'a: «Balzabuula* no e makko, ko tippude e lando jinnaaji ɗin o woni raɗorde jinnaaji ɗin.»

²³ Onsay Iisaa noddɗi ɓe, yewtiri ɓe misal, o wi'i: «Ko honno Ibuliisa waawirta raɗorde Ibuliisa? ²⁴ Si tawii laamateeri liddondirii kayri tigi, haray ndin laamateeri waawataa tabitude. ²⁵ Awa kadi si suudu liddondirii, ndun suudu waawataa tabitude. ²⁶ Si tawii non Ibuliisa dartike hoore mun tigi, o liddike hoore makko, haray o waawataa tabitude, haray fii makko lannii. ²⁷ Ko fii hay gooto waawataa naatude e nder galle nedɗo dolnuɗo, o mooba keyeeji on ɗin, ado o haɓɓude on nedɗo dolnuɗo. Ko onsay doo o waawata moobude ko woni ka suudu on kon. ²⁸ Ka haqiiqa mi andinii on, yimɓe ɓen yaafante junuubaaji ɗin fow e

hooyreeji di be hoynata din, ²⁹ kono kala hoynudo *Ruuhu Seniido on hebataa yaafuyee few, haray himo fawtii junuubu haa poomaa.»³⁰ Ko Iisaa wi'iri be dun, ko bay hiibe wi'ude: «Jinna no e makko.»

Fii Beynguure Iisaa nden

(Mat. 12.46-50; Luk. 8.19-21)

³¹ Onsay yumma Iisaa e yumma-gootooɓe makko ben ari, darii ka yaasi. Be immiini godɗo ko noddana be mo. ³² Tawi jamaa on no joodii, hundi mo, be wi'i mo: «Yumma mon e yumma-gootooɓe mon ben no darii ka yaasi, hiibe ɗaɓɓitude on.»

³³ Iisaa jaabii be, o wi'i: «Ko hombo woni yumma an e yumma-gootooɓe an ben?»³⁴ Onsay o layɗi gite e hoore joodiibe hundi mo ben, o wi'i: «E hino yumma an e yumma-gootooɓe an ben. ³⁵ Ko fii kala wadudo faale Alla on, haray ko on woni yumma-gooto an on e bandiraawo an on e yumma an.»

Misal Yettaangal e Remoowo

(Mat. 13.1-23; Luk. 8.4-15)

4 ¹ Iisaa woni kadi e waajagol ka daande weendu. Hakkee ko jamaa moobinooɗo takko makko on duudi, o bakii e laakun ka nder weendu, o joodii, jamaa on fow woni ka daande weendu. ² O janniri be piiji buy mise. E nder ko o waajotoo kon, o wi'i: ³ «Hedee, ko remoowo yaltunoo sankugol. ⁴ E nder ko o sankata kon, gabbe goo yani ka ɗatal, colli din ari modi de. ⁵ Godde den yani e hoore kaaye, ka leydi duudaa, de fudi heja sabu dewlugol leydi ndin. ⁶ Bay naange ngen yaltii, de sumi de yoori sabu angal ka ɗadi din siɗoo. ⁷ Godde goo kadi yani ka sooyoore, de fudidi e mayre, sooyoore nden modi de, laatii de rimaali few. ⁸ Godde goo yani ka leydi moyɗi. De fudi, de mawni, de sawti, cawti goo gabbe cappande tati, cawti goo cappande jeegoo, cawti goo teemedere.»

⁹ E hoore dun, o wi'i: «Mo no mari noppi nanirdi yo nanu!»

¹⁰ Bay luttii mo kanko tun, dɔwtunooɓe mo ben e *sahaabaabe sappoo e didooɓe ben woni e landagol mo firo dee mise. ¹¹ O wi'i ɓe: «Onon on yedaama gundoo *laamu Alla ngun, kono ɓee ka yaasi, ɓe wowlirante fow mise, ¹² fii yo ɓe ndaaru, hara ɓe yi'ataa, yo ɓe nanu, hara ɓe faamataa, fii wota ɓe tuubu, junuubaaji maɓɓe ɗin yaafee.»^b

¹³ O wi'i ɓe kadi: «On faamaali ngal misal doo? Ko honno non faamiroyton deya mise fow? ¹⁴ Remoowo on sanki awdi ndin, dun ko daalol ngol. ¹⁵ Woɓɓe no wa'i wa nde awdi sankaa ka ɗatal ka daalol ngol sankaa ɗon. Be nana ngol tun, Ibuliisa ara, itta daalol sankangol e maɓɓe ngol. ¹⁶ Woɓɓe goo kadi no wa'i wa nde awdi sankaa ka kaayɛ. Nde ɓe nani daalol ngol, ɓe jaɓa ngol heja e nder weltaare. ¹⁷ Kono ɓe alaa ɗadi, ko fii hinaa ɓe tabituɓe. Nde satteendeeji maa cukkeede aroyi sabu jokkugol maɓɓe daalol ngol, ɓe tertoto kisan. ¹⁸ Woɓɓe goo kadi no wa'i wa nde awdi sankaa ka sooyoore. Ko ben woni nanooɓe daalol ngol, ¹⁹ kono ngol ronka rimude e maɓɓe, ko fii haray ngol modiraama anndeeji aduna e ɗayniro jawle e faaleeji ngurndan goo. ²⁰ Beya ben non no wa'i wa nde awdi sankaa ka leydi moyyiri. Ko ben woni nanooɓe daalol ngol, jaɓa, ngol rima e maɓɓe, woɓɓe goo laabi cappande tati, woɓɓe goo laabi cappande jeegoo, beya ben laabi teemedere.»

Misal Yettaangal e Lampu

(Luk. 8.16-18)

²¹ O wi'i ɓe kadi: «Taw si hara lampu ko ka wirnii wadatee maa ko e ley danki? E hara hinaa ka kene? ²² Ko fii alaa ko suudii ko feenjataa, awa kadi kala gundoo ko sakkitorta ko feenjogol. ²³ Mo no mari noppi nanirdi yo nanu!»

^b4.12 Isa. 6.9-10

²⁴ O wi'i be kadi: «Wattanee yiila e ko hedotodon kon. Ko fii ko sariyaare nde etirdon nden etirantedon, beyditanedon kadi. ²⁵ Ko fii ko mardo beydantee, kono mo maraa on jabitante hay yeru ko o mari kon.»

Fii no Laamateeri Alla ndin Eɓɓindiriraa e Awdi

²⁶ O wi'i be kadi: «Laamu Alla ngun no wa'i wa nde neddo yetti awdi, sanki ka leydi. ²⁷ Woni o daanii woo, o daanaaki woo, jemma e jalorma awdi ndin fuday, njanda, hara ko no o andiraa. ²⁸ Leydi ndin fudinany hoore mun, ndi adora pudol ngol, hikka cawtol ngol, si gabbe den kadi moyyinoo moyya ka cawtol. ²⁹ No gabbe den bendiri, wortowal ngal no yetteede, ko fii haray baagol ngol fewndike.»

Fii no Laamateeri Alla ndin Eɓɓindiriraa e Bene

(Mat. 13.31-32; Luk. 13.18-19)

³⁰ O wi'i kadi: «Ko hondun eɓɓindirten e laamu Alla ngun, maa ko misal hongal hollirten dun? ³¹ Hingu wa'i wa abbere bene, kon ko buri fandude e ko aawetee kon fow ka leydi. ³² Kono si wonii nde aawaama, nde hawtoo, nde njanda, nde bura ko aawetee e naakoo kon fow, nde wada caldi njani haa ka tawata colli din ka weeyo waaway hodude ka ley dowdi makki.»

³³ Ko mise buy wa'itaynoode nii o yewtiraynoo be daaluyee on, noone no be waawiraynoo faamirde. ³⁴ O yewtirtaano be si wonaa mise, kono si wonii ka weddii o sifantono fow taalibaabe makko ben.

Fii no Iisaa Deeyiniri Waabiliire nden

(Mat. 8.23-27; Luk. 8.22-25)

³⁵ Nden pande kiikiide Iisaa wi'i be: «Lumbiten gada.» ³⁶ Be acciti jamaa on, be naɓori Iisaa ka weendu e nder laakun kun o wonnoo e mun kun, laade goo dowti be. ³⁷ Tun waabiliire tiidunde wondunde e hendu woni e wifugol, tawi morloode ndiyan den no piyoo e laakun kun, kun heewa ndiyan. ³⁸ Tawi kanko Iisaa himo

awlii ngawlu, daanii baawo. Be findini mo, be wi'i: «Karamoko'en, e on kippataa fii ko men woni mulude kon?»

³⁹ O immii, o tojani hendu ndun, o wi'i ndiyan dan: «Deeyu, fankaa!» Hendu ndun deyyi, deeyaaango tiidungo wadi. ⁴⁰ E hoore dun o wi'i be: «Ko fii hondun hulandon? E hara on alaa gomdinal haa jooni?»

⁴¹ Be huli kulol tiidungol, be wi'indiri: «Ko hombo woni oo? Ko fii hay keneeli din e baharu on doftoto mo!»

Fii no Jinnanoobe Dido Selliniraa

(Mat. 8.28-34; Luk. 8.26-39)

5 ¹ Be hewtoyi gada weendu ndun, dun ko e ndii leydi bee Gadariyankoobe. ² Nde Iisaa tippornoo ka laana, aaden mo jinna woni e mun iwri ka genaale, ari yeeso makko. ³ Tawi ka on mari hodo ko ka genaale. Hari hay gooto waawataa mo haɓɓude hande kadi, hay si tawii non ko jolokooje. ⁴ Ko fii hari soono woo o dumbete, o jolkee, o taya jolokooje den, o hela dumbirde den. Tawi hay gooto waawataa mo dahude. ⁵ Tawi jemma e jalorma ko ka genaale e ka pelle o tabiti, e himo sonka, barmintinora kaaye.

⁶ No o haccornoo Iisaa ka woddi, o dogi, o ari, o jiccii yeeso makko, ⁷ o ewnii ko tiidi, o wi'i: «Ko hondun faalanadaa lan, an oo *Bidɗo Alla Jom Bural? Mi torike ma fii Alla, wota a lettan!» ⁸ Ko fii hari Iisaa no wi'ude ngii: «Yaltu e oo nedɗo, yo jinnawii!»

⁹ Onsay Iisaa landii mo: «Ko honno innetedaa?»

On jaabii: «Ko <Konu>, ko fii meden duudi!» ¹⁰ Awa kadi hidi jeejaynoo mo fota fii wota o yaltin di leydi ndin.

¹¹ Tawi wuro kose moolanaango no ooraynoo ka binde falo don. ¹² Onsay jinnaaji din jeeji Iisaa, hidi wi'a: «Nawru men e dii koseeji fii no men naatira e nder majji!» ¹³ O newnani di dun. Jinnaaji din yalti e on nedɗo, di naati e nder din

koseeji. Onsay koseeji dín giddi ka falo, dī unoyii ka weendu, dī yoolii, tawi ko wa dī guluuji dīdī.

¹⁴ Onsay ornaynoobe dī ben dogi, be fillitoyii dūn ka saare e ka fulawaaji, yimbe ben ari yi'ugol kon ko wadī. ¹⁵ Bay be arii e Iisaa, be yi'ii on mo konu jinna wonnoo e mun no joodii bōrnii, wondi e hakkille timmude, be huli. ¹⁶ Yi'unoobe ko wadī kon fillitanii be ko wadī e hoore jinnanoode on kon e ko wadī e koseeji dīn kon. ¹⁷ Onsay be woni e jeejugol Iisaa fii yo o yaltu ka leydi maɓbe.

¹⁸ Wa ko kanko Iisaa o yāwata ka laana, jinnanoode on torii mo yo o accu be wonda. ¹⁹ Laatii Iisaa newnanaali mo, kono o wi'i mo: «Yahu ka mon, dūn ko ka siɓbe maa ben, fillitanodaa be ko Joomiraado on wadan-maa kon fow e ko honno o yurmira-maa.» ²⁰ Onsay o yahi, o woni e fillitagol e nder *Dekapooli ko Iisaa wadani mo kon fow. Hediiɓe mo ben fow ɗaldi.

Fii no Iisaa Wurnitiri Jiwo, O Sellini Debbo

(Mat. 9.18-26; Luk. 8.40-56)

²¹ Bay Iisaa yettii laana kan, lumbitoyii gaɗa, jamaa moolanaado ari, moobii takko makko kadi ka daande weendu. ²² Tun goddo e hooreɓe juulirde nden wi'eteedo Yaayirusu, ari. Bay o yi'ii mo, o yani e ley koyde makko. ²³ O torii mo, o jeeji e hoore himo wi'a: «Bidɗo an jiwo on no e daande mayde. Seeneɗ fawon sookeɗe mon den e makko fii no o dadira, o wuura.» ²⁴ Onsay Iisaa yaadi e makko.

Jamaa duududo jokki mo, bittiri mo cende den fow. ²⁵ Tawi kadi debbo no don, hebii duubi sappoo e dīdī himo soncaade. ²⁶ Tawi o tampii fota e juude jawndooɓe duudube, awa kadi o ittii ko o jogii fow, dūn nafaali huunde, kono jaw ngun burtu. ²⁷ Bay o nanii fii Iisaa no wowlee, o ari e jamaa on, o wontiri baawo Iisaa, o meemi dolokke makko on, ²⁸ ko fii hari kanko debbo on himo miiɗoo: «Si mi waawii tun meemude concī makko dīn, mi ndikkay.» ²⁹ E on saa'i tigi ko o soncotonoo kon tayi, o andi ka bandu makko wonde o ndikkii jaw makko ngun.

³⁰Tun Iisaa andi wonde bawgal makko ngal gollii godɗun. O yeyyɗitii e hakkunde mbatu ngun, o wi'i: «Ko hombo meemi concii an ɗin?»

³¹Taalibaaɓe makko ɓen wi'i mo: «Ndaaree jamaa ko ɓitti on, si hiɗon maaka «ko hombo meemi lan?»»

³²Onsay o layyɗi gite takko makko fii yo o yi'u waɗuɗo ɗun on. ³³Nde tawnoo debbo on no andi ko feyyɗi e makko kon, o huli, o diwni, o ari o yani e ley koyɗe Iisaa, o wowlani mo goonga on fow. ³⁴Kono Iisaa wi'i mo: «Jiwo an, gomɗinal maa ngal sellinii ma. Yahu e hoore buttu, sellaa jaw ngu wondudaɗa ngun.»

³⁵Wa fewndo ko Iisaa yewtata ɗun, wɓɓe e jeyaaɓe ka hooreejo juulirde nden iwi ton ari, wi'i mo: «Jiwo maa on maayii. Ko fii hondun sonjantaa oo karamokoojo?»

³⁶Kono ɓay Iisaa nanii ɗun, o wi'i hooreejo juulirde nden: «Wota a hulu, gomɗin tun.»

³⁷Kono laatii Iisaa jabaano hay gooto ɗowta mo, si hinaa Petruusu e Yaaquuba e Yuuhanna neene-gooto Yaaquuba on. ³⁸Bay ɓe hewtii ka hooreejo juulirde nden, kanko Iisaa o yi'ii jiiɓolɗu ndun e ko yimɓe ɓen wullata fesa ko tiidi kon. ³⁹O naati, o wi'i ɓe: «Ko hondun woni nduu jiiɓolɗu e ɗii gonɗi? Ko fii jiwo on maayaali, o ɗaani.»⁴⁰ Be jali mo.

Onsay o yaltini ɓe fow, o yetti ɓen jiwo on e yumma jiwo on, wondude e ɗowtunoobe mo ɓen, ɓe naati ka jiwo on woni ɗon. ⁴¹O nangi jungo jiwo on, o wi'i mo: «Talitaa kumi!» (ko woni firo ɗun: «Mi wi'ii ma: «Jiwo, immo!»») ⁴²Don kisan jiwo on immii, o woni e jindugol, ko fii hari ko mo o duubi sappoo e ɗiɗi. Kaawee mawɗo hebi ɓe. ⁴³Iisaa yamiri ɓe, tentini, wota hay gooto andu ɗun. O wi'i ɓe yo ɓe okkor jiwo on ko o jaama.

Fii no 6e Naasirata ben Salori Gomdinde Iisaa*(Mat. 13.53-58; Luk. 4.16-30)*

6¹ Onsay Iisaa iwi don, o yahi ka leydi makko. Taalibaabe makko ben kadi jokki mo. ² Bay wonii *ɲalaande fowteteende nden hewtii, dun ko *aseweere nden, o woni e waajagol ka juulirde. Tawi duuduɓe no hedotonoo mo. Be ɲaldi, be wi'i: «Dun ko honto iwrani oo? Ko hongu woni nguu faamu ngu oo yedaa, e ko honno sifa dii kaawakeeji moyɣi woni waɗirde e juude makko? ³ E hinaa minisiyeejo on nii? Hinaa kanko woni biɗɗo Mariyama on? E hara neene-gootooɓe makko ben hinaa Yaaquuba e Yuusufu e Yuudu e Sim'uunu? E hinaa bandiraaɓe makko ben no wondi e men doo?» Dun haɗi 6e gomdingol mo.

⁴ Kono Iisaa wi'i 6e: «Annabaajo ko ka leydi mun tun e ka musidal mun e ka beynguure mun yawaa.»⁵ Laatii o waawaali waɗude don kaawake woo, si hinaa *fawugol juude e hoore nawnuɓe goo, sellina 6e. ⁶ Kono o ɲaldi sabu angal gomɗinal maɓɓe ngal. O jindi e koɗooli hundudi don ɗin, o janni.

Fii no Iisaa Nulirnoo Sahaabaabe mun ben Sappoo e Dido*(Mat. 10.2-20; Luk. 9.1-6)*

⁷ Onsay o noddi sappoo e ɗiɗooɓe ben, o woni 6e e imminirgol ɗiɗo ɗiɗo e hoore jonnugol 6e bawgal raɗagol jinnaaji ɗin. ⁸ E hoore ɗun, himo yamiri 6e wota 6e yettu hay huunde ko 6e yooɓoo, si hinaa tuggordu wooturu tun: hinaa bireedi, hinaa bonfooji, hinaa yettugol dattol mbuudi. ⁹ Kono o wi'i 6e: «On wattoto paɗe, kono wota on ɓorno dolokkaaji ɗiɗi.»¹⁰ O wi'i 6e kadi: «Kala suudu ndu naatoyɗon e mun, weeree don haa nde hidon iwa e nden nokkuure woo. ¹¹ Kono si woodii e saare nde yimɓe ben jabaali on, hedii on, nde hidon yalta don woo, honkee mbullaari teppe mon ɗen fii yo dun wonan 6e seedee ella maɓɓe on.»

¹² Be yahi 6e waajoyii fii yo yimɓe ben tuubu. ¹³ Tawi hiɓe raɗoo jinnaaji duudufuɗi, juura nebbe e pawɓe duuduɓe, sellina 6e.

Fii Mayde Annabi Yaayaa nden

(Mat. 14.1-12; Luk. 9.7-9)

¹⁴ Heroodu* lando on humpitii dun. E hoore dun tawi innde Iisaa nden lollii, hiɓe wi'a: «Yaayaa lootaynoodo maande tuubuubuyee on immitike e hakkunde mayɓe ben! Ko dun wadi si himo mari bawgal wadugol kaawakeeji moyyi.»

¹⁵ Tawi wobbe ben no wi'a wondema ko Iiliya, beya ben kadi no wi'a ko annabaajo wa goddo e annabaabe hiɓbe ben.

¹⁶ Kono bay Heroodu nanii dun, tawi himo wi'a: «Ko Yaayaa, on mo mi wadi haa daande mun tayaa. Ko on woni ko immitii!»

¹⁷ Ko fii hari kanko Heroodu tigi o nangiino Yaayaa, o jolkii mo, o wadii e kaso, sabu oo debbo wi'eteedo Heroodiia mo kanko Heroodu o yetti, tawi-le on ko beyngu Filiipu, yumma-gooto makko on nun kanko Heroodu, ¹⁸ sabu ko Yaayaa wi'unoo mo kon wonde daganaaki mo ka o yetta beyngu yumma-gooto makko on. ¹⁹ Tawi oo debbo wi'eteedo Heroodiia no haamanii mo kanko Yaayaa, no faalaa mo warude, kono o waawaali, ²⁰ ko fii hari Heroodu no huli Yaayaa, sabu ko o andi kon on ko neddo feewudo laafudo, jaka himo hiwunoo mo. Tawi himo yidunoo hedagol mo, fii kala si o nanii himo yewta, o jibotono fota.

²¹ Kono nande goo kanko Heroodiia o hebi sabu weebando mo e nder ngal caatal, ngal Heroodu wadani be o lammini ben e hooreebe suufaabe makko ben e hooreebe ben Jaliilu fii anditugol jibineede makko kanko Heroodu ngol. ²² E nder dun, jiwo Heroodiia on naati, ami, o weli Heroodu e saatinaabe ben.

Onsay lando on wi'i jiwo on: «Toro lan kala ko faaladaa, mi wadante.»²³ O wadani mo ndee woondoore doo, o wi'i: «Kala ko toridaa mi, mi wadante, hay si ko feccere laamateeri an ndin.»

²⁴ Kanko jiwo on o yalti, o landii yumma makko: «Ko hondun mi landotoo?»

Neene makko jaabii mo wi'i: «Ko hoore Yaayaa lootoowo maande tuubuubuyee on.»

²⁵ Kanko jiwo on o hawjiti kisan, o naati, o ari e lando on, o wi'i: «Mido faalaa yo a jonnann doo hoore Yaayaa lootoowo on kisan, hara hinde tumbaa e miran!»

²⁶ Onsay lando on aani, kono sabu woondooje makko den, e be o saatinnoo ben, tawi o faalaaka mo salanaade. ²⁷ O immini kisan suufaajo, o yamiri mo addoygol hoore Yaayaa nden. Suufaajo on yahi, tayoyi hoore Yaayaa nden ka kaso, ²⁸ o addi hoore nden e nder miran, o jonni jiwo on. Jiwo on kadi jonnoyi nde yumma mun. ²⁹ Bay wonii dun andike, taalibaaɓe Yaayaa ben ari, yetti furee makko on, be surroyi.

Fii no Iisaa Namminiri Yimɓe Guluuje Njowo

(Mat. 14.13-21; Luk. 9.10-17; Yhn. 6.1-14)

³⁰ Sahaabaabe* ben mottondiri takko Iisaa, be sifanii mo ko be wadi kon fow e ko be janni kon. ³¹ Onsay o wi'i be: «Aree ka weddii, hara ko ka wuldini, fowtodon seeda.» Ko fii hari yimɓe buy no wada yaha ara, tawi Iisaa e taalibaaɓe mun ben alaa hay feere no be naamira.

³² Onsay kamɓe tun be bakii e laana fii yahugol e nokkuure wuldinnde. ³³ Buy yi'i hiɓe yaha, anditi be. Yimɓe ben ka ca'e fow dogi, aditoyii be ka be yahaynoo ton.

³⁴ Bay wonii kanko Iisaa o tippike ka laana, o yi'i jamaa duududo, o yurmaa be, ko fii hari hiɓe wa'i wa baali di alaa ngaynaako. Onsay o woni be e jannugol piiji duududi.

³⁵ Nde tawnoo jallal ngal poodike, taalibaaɓe makko ben badii mo wi'i: «Ndee nokkuure ko wuldinnde, awa kadi jallal ngal poodike. ³⁶ Accitee be, be yaha ka fulawaaji e ka kodooli kawtirdi e doo, be daɓɓoya ko be jaama.»

³⁷ Iisaa jaabii be wi'i: «Onon tigi okkoree be ko be jaama.»

Kono be wi'i mo: «E hara men yahay, men soodoya bireedi yeru *dinaruuji teemedde didi, men okkora be ko be jaama?»

³⁸ Onsay o jaabii be, o wi'i: «Ko bireediiye jelu mardon? Yahee ndaaroyon.» Be yahi, be humpitoyii, be ari, be wi'i mo: «Ko bireediiye jowi e liyyi didi.»

³⁹ Onsay o yamiri be yo be joddinir be fow mojobe mojobe ka hoore hudo hecco. ⁴⁰ Be joddiniri be saffeeji saffeeji, di yimbe teemedere, e di yimbe cappande njowo. ⁴¹ O yetti bireediiye den jowi e liyyi din didi, o banti gite den, o fewtini ka kammu, o du'ii. Onsay o tayiti bireedi on, o woni e jonnugol taalibaa be ben ko hewtina jamaa on. O senditi kadi liyyi din e hakkunde fow. ⁴² Fow jaami haa haari. ⁴³ Be moobiti debeye sappoo e didi tew kunte bireedi e liyyi. ⁴⁴ Ben jaamunoobe on bireedi hari ko be worbe guluuje njowo.

Fii no Iisaa Seppiri ka hoore Ndiyan

(Mat. 14.22-33; Yhn. 6.16-21)

⁴⁵ Bawto dun kisan, o yamiri taalibaa be makko ben yo be bako ka laana, be hikkoo yeeso makko, be lumba gada, telen Bayti-Sa'iida, e nder ko o yiltata jamaa on kon. ⁴⁶ Bay o waynondirii e maɓbe, o yawi ka fello fii toragol Alla.

⁴⁷ Bay niɓbii, tawi laana kan no ka tumbo weendu, kanko Iisaa tun himo ka leydi. ⁴⁸ O andi hiɓe e nder satteende fota e nder awyngol laakun kun, ko fii hari hiɓe tiindondiri e hendu ndun. Wa fewndo ka subaka, o sutori e maɓbe, himo seppa ka hoore ndiyan, tawi himo faalaa be feyyitaade. ⁴⁹ Bay taalibaa be ben yi'ii himo seppa ka hoore ndiyan, be sikki ko mbeelu, be sonki, ⁵⁰ ko fii hari be fow be yi'ii mo, be hulii.

Iisaa wi'i be kisan: «Hoolee, ko min nii! Wota on hulu!» ⁵¹ Onsay o yawi ka laana takko maɓbe, hendu ndun deyyiti. Be fow be njaldi fota, ⁵² ko fii hari be faamaali kaawake moyyo wadudo on ka bireediiye, bay hari berde maɓbe den no uddi.

⁵³ Bay ɓe gaynii lumbude weendu ndun, ɓe hewtii Jaani-Saarata, ɓe saani laana kan. ⁵⁴ Bay ɓe tippike ka laana, yimɓe ɓen anditi kisan Iisaa. ⁵⁵ Be dogi e diiwal ngal fow, ɓe woni e addangol mo nawnuɓe e hoore ɓoggi-dimbordi, kala ka andanoo himo ɗon. ⁵⁶ Kala ka o naatunoo, woni ka kodooli, woni ka ca'e maa ka fulawaaji, ɓe addayno nawnuɓe ɓen ka fottirɗe, ɓe jeeja mo yo o newnan ɓe tun ɓe meema kombol dolokke makko on. Meemunooɓe ngol ɓen fow ndikki.

Fii Fariisiyaaɓe ɓen e Aadaaji mun ɗin

(Mat. 15.1-9)

7 ¹ Onsay *Fariisiyaaɓe ɓen e wobɓe e jannooɓe fii Sariya on, iwranooɓe Yerusalaam, mooɓii takko Iisaa. ² Be yi'i wobɓe e taalibaaɓe makko ɓen no jaamira juude tuunude, e maanaa ɗe soodaaka. ³ (Tawi-le Fariisiyaaɓe ɓen e *Yahuudiyankkeeɓe ɓen fow jaamataano si soodaaki haa laabi, ko fii hiɓe jogitinoo naamuuji mawɓe maɓɓe ɓen. ⁴ Si ɓe iwtiino ka fottirɗe, ɓe jaamiino woo nde ɓe laɓɓinii. Hiɓe joginoo kadi naamuuji buy ɗi ɓe waɗaynoo, wano lawyugol jardukoy koy e payande ɗen e miranji ɗin.)

⁵ Onsay Fariisiyaaɓe ɓen e jannooɓe fii Sariya on landii mo kanko Iisaa, ɓe wi'i: «Ko hondun haɗi taalibaaɓe maa ɓen jokka naamuuji mawɓe ɓen? E ko fii hondun ɓe jaamata, hara ɓe soodaaki?»

⁶ Iisaa jaabii ɓe wi'i: «Isaaya* no haalunoo ko Alla longini mo fii mon moyɗa, yo faasiqiibe, wano windori non:

«Oo jamaa ko ka toni mun woni lan mawninde,
kono ɓerɗe maɓɓe ɗen no wodɗondiri e an fota.

⁷ Ko e nder meere ɓe woni lan rewude,
janndeeji ɗi ɓe woni jannude ɗin
ko ɗi yimɓe ɓen sinci.»^c

^c7.7 Isa. 29.13

⁸ «Hidon tertaade yamirooje Alla den, jogitoo naamuuji yimbe ben.»

⁹ O beyditi, o wi'i: «Hidon bugitoo few yamirooje Alla den fii huutorgol naamuuji mon din, ¹⁰ ko fii Muusaa no wi'i: «Teddin yumma maa e ben maa», awa kadi: «on mo hudi ben mun maa yumma mun donkinirte mayde.»¹¹ Kono onon hidon wi'a goddo no waawi wi'ude ben mun maa yumma mun: «Mi yedii Alla ko mi nafiraynoo on kon.»¹² E nder wi'ugol mon dun, on accataa ontigi wadana ben mun maa yumma mun hay huunde han kadi. ¹³ Ko nii wondon mehindinirde daaluyee Alla on tippude e naamu mon mo sincanadon on. Hidon wada kadi piiji duududi goo nandudi e mun!»

Fii ko Tuuninta Neddo kon

(Mat. 15.10-20)

¹⁴ Iisaa nodditi kadi jamaa on, o wi'i be: «Hedee lan on fow, faamon. ¹⁵ Hay huunde alaa e kene naataynde e neddo, tuunina mo, kono ko ko yaltata e neddo kon tuuninta mo. ¹⁶ Mo no mari noppi nanirdi yo nanu!»

¹⁷ Bay wonii o naatoyii e suudu ka wodditii jamaa on, taalibaabe makko ben landii mo fii ngal misal. ¹⁸ O wi'i be: «E jaka, onon kadi ko on be alaa faamu? E on andaa hay huunde alaa e kene naataynde e neddo, waawaynde tuuninde mo? ¹⁹ Ko fii dun naatataa ka bernde makko, kono ko ka reedu makko yaarata, dun yaltinoyee ka baawo.» (Tawi ko o wi'i don ko wonde jaameteeji din fow no laabi.)

²⁰ O wi'i kadi: «Ko ko yaltata e neddo kon woni ko tuuninta mo, ²¹ ko fii, ko e nder bernde neddo miijooji bondi yaltata, kapun e cagayaagal e nguyka e waru-hoore e ²² jeeno e miile e hunyeendi e janfa e jiiɓaare e nawliigu e hoyre e mawnintinaare e njofoyaagal. ²³ Dii piiji bondi fow ko yaltaydi e nder neddo, tuunina mo.»

Fii no Gomdinal Debbo Feniisiyankeejo Bangiri

(Mat. 15.21-28)

²⁴ Bay kanko Iisaa o iwii e nden nokkuure, o yahi e ndii leydi ndee saare Tiiri. O naati don e suudu, tawi o yidaa hay gooto anda. Kono o waawaali suudaade, ²⁵ ko fii hari debbo mo tawata jinna no nangi bidɗo mun jiwo, naniino fii makko kanko Iisaa no wowlee, o ari, o yani e ley koyde makko. ²⁶ Tawi on debbo ko

*Gereekiyankeejo, mo iwdi mun woni Fenisii, dun ko e nder Sirii. O torii mo radanagol mo jinnawii wongii e jiwo makko on ngin.

²⁷ Iisaa wi'i mo: «Accu taho fayɓe ben haara, ko fii moyɗaa ka bireediije paykoy koy yettee, buganee bareeji din.»

²⁸ Debbo on jaabii mo: «Hiiyii, Koohoojo, kono hay bareeji wondi ka ley taabal din jaamay ko paykoy koy samminta kon.»

²⁹ Onsay kanko Iisaa o wi'i mo: «Sabu ngol kongol, yahu, jinnawii ngin yaltii e jiwo maa on.»

³⁰ Bay wonii kanko debbo on o naatoyii ka suudu makko, o tawi bidɗo makko jiwo on no waalii ka danki, awa kadi jinnawii ngin yaltii e makko.

Fii no Iisaa Selliniri Pahidudo-Mbobidi

³¹ Onsay Iisaa iwi e ndin leydi Tiiri, o tayiti leydi Siduuna ndin, o artiri *Dekapooli telen ka *Weendu Jaliilu. ³² Be addani mo pahidudo-mbobidi, be jeeji mo *fawugol juude den e hoore on, sellina mo. ³³ O nabi mo sera, ka wodɗitii jamaa on, o ukki kolli makko din ka nder noppi nawnudo on, o tutti, o meemini denngal on ngal. ³⁴ Onsay o banti gite makko den, o fewtini ka kammu, o tayiti foofaango, o wi'i: «Efataa!» (Dun no firi: «Uddito!») ³⁵ Tun kisan noppi makko din udditii, denngal makko ngal kadi bowri, o woni e wowlugol no feewiri.

³⁶ Iisaa yamiri be wota be wowlan dun hay gooto, kono, ko no o haɗirnoo be woo, be burtiraynoo lollinirde. ³⁷ Be woni e nder njalaw tiidudo, be wi'i: «Ko o

wadata kon fow ko ko moyŷi. O naninay hay pahidube ben, o wowlina kadi mbobidube ben!»

Fii no Iisaa Namminiri Yimbe Guluuje Nayo

(Mat. 15.32-39)

8 ¹E den balde don, nde tawnoo jamaa moolanaado kadi no don, awa kadi alaa ko be jaama, Iisaa noddii taalibaaɓe mun ben, o wi'i: ²«Oo jamaa no yurmammi, wonii nii balde tati hiɓe wondi e an, be alaa ko be jaama. ³Si mi yiltii be ka maɓɓe hiɓe weelaa, be lo'ay ka laawol, ko fii woɓɓe e maɓɓe ko ka woddi iwi.»

⁴Kono taalibaaɓe makko ben jaabii mo, wi'i: «Ko honto men heɓata bireedi e ndee nokkuure wulɗinnde ko haarata bee?»

⁵Iisaa landii be, wi'i: «Ko bireediiɗe jelu mardon?»

Be jaabii mo, be wi'i: «Ko de jeedidi.»

⁶Onsay o torii jamaa on joodagol ka leydi, o yetti bireediiɗe den jeedidi. Bay o jarnii Alla, o tayiti, o jonni taalibaaɓe makko ben fii yo be hewtin jamaa on, kamɓe kadi be hewtini. ⁷Tawi hiɓe marnoo kadi liyŷi seeda. Dun kadi, bay Iisaa gaynii du'aade, o wi'i yo be hewtin be. ⁸Be jaami haa be haari, moobitaa debeɗɗe jeedidi tew ko lutti. ⁹Tawi ben ko wa be worɓe guluuje nayo. Bawto dun Iisaa yilti be. ¹⁰Ontuma o bakodi e taalibaaɓe makko ben e laana ndiyan, o yahi e ndii leydi Dalmanuuta.^d

Fii no Iisaa Tororaa Hollugol Maande

(Mat. 16.1-4)

¹¹Onsay *Fariisiyaɓe ben ari, fuddii yeddondirde e Iisaa. Be landii mo fii ndarndagol mo, yo o hollu be maande iwrunde ka kammu. ¹²Iisaa tayiti foofaango tiidungo, o wi'i: «Ko fii hondun nguu jamaanu landorta maande? Ka haqiiqa mi

^d8.10 «Dalmanuuta» no wi'ee kadi «Magaduuna».

andinii on, nguu jamaanu jonnetaake maande.»¹³ Onsay o acci ɓe don, o bakii kadi e laana fii lumbugol gada.

Fii «Lewen» Fariisiyaabe ben e mo Heroodu Lando on

(Mat. 16.5-12)

¹⁴ Laatii taalibaaɓe ben yejjiti yettorde bireedi, tawi ko bireediwal gootal pet ɓe mari ka nder laana. ¹⁵ Iisaa yamiri ɓe dundoo, o wi'i: «Reenee fota e lewen Fariisiyaabe ben e lewen *Heroodu on.»

¹⁶ Taalibaaɓe ben wi'indiri: «Ko o wi'iri dun, ko fii en maraa bireedi.»

¹⁷ Iisaa andi ko ɓe wi'i kon, o wi'i ɓe: «Ko fii hondun wi'andon ko bay on maraa bireedi? E on andaali, e on faamaali kadi? E hara ɓerde mon den sattii? ¹⁸ Hidon jogii gite, e hara on yi'ataa? Hidon mari noppi, e hara on nanataa? ¹⁹ Fewndo mi tayiti bireediiɗe den jowi fii yimɓe ben guluuje njowo, e on anditaali ko debeeje jelu heewude tew kunte bireedi artirnodon?»

Be jaabii mo: «Ko de sappoo e didi.»

²⁰ «Bay kadi mi tayitii bireediiɗe den jeedidi fii yimɓe ben guluuje nayo, ko debeeje jelu tew kunte bireedi artirnodon?»

Be jaabii: «Ko de jeedidi.»

²¹ O wi'i ɓe kadi: «Hara on faamaali haa jooni?»

Fii no Iisaa Wuntiniri Bundo goo Bayti-Sa'iida

²² Bawto dun ɓe yahi Bayti-Sa'iida. Be addani mo bundo, ɓe jeeji mo yo o meemu mo fii yo o sellin mo. ²³ Onsay o jogii jungo bundo on, o nabi mo ka baawo hodo. O wadi tuuta ka gite on, o *fawi juude makko den e hoore makko, o landii mo, o wi'i: «Hida yi'ude goddun?»

²⁴ O banti gite den, o wi'i: «Midɓo haccaade yimɓe, kono midɓo yiirude ɓe wa ledɗe wonde yahude.»

²⁵ Iisaa waditi kadi juude den ka gite makko. Bundo on ndaari tenyini, o ndikki, o yi'i fow ko laabi. ²⁶ Onsay Iisaa immintini mo yo o hootu ka makko e hoore himo wi'a: «Wota a naatu ka hodo.»

Fii Qirritannde Petruusu nden

(Mat. 16.13-20; Luk. 9.18-21)

²⁷ Nde Iisaa naatunoo e kodooli Seezariya-Filiipu din, o landii taalibaaɓe makko ben ngal landal doo, o wi'i: «E wi'i yimɓe ben, ko hombo woni lan min?»

²⁸ Be jaabii mo: «Wobɓe no wi'a ko onon woni Yaayaa lootaynoodo on, wobɓe kadi no wi'a ko onon woni Iiliya, wobɓe goo kadi no wi'a ko on godɗo goo e annabaaɓe ben.»

²⁹ O landii be kadi, o wi'i: «Onon non wi'udon ko hombo woni lan min?»

Petruusu jaabii mo, wi'i: «Ko onon woni *Almasiihu on!»

³⁰ Iisaa yamiri ɓe, tentini, wota ɓe wowlan hay gooto ko hombo woni mo.

Fii Tampereeki Iisaa din e Artugol makko ngol

(Mat. 16.21-28; Luk. 9.22-27)

³¹ Onsay o fuddii ɓe jannude wonde bee *Bii-Aaden on tampa fota, awa kadi mawɓe ben e hooreɓe *yottinoobe sadaka ben haa naɓani jannoobe fii Sariya on wikkoyto mo, o waree, o immintinoyee ka jalaande tammere. ³² Tawi ko no laabiri o yewtata dii piiji. Petruusu pottini mo sera, o woni mo e felugol.

³³ Kono Iisaa yeyyitii, o ndaari taalibaaɓe makko ben, o feli Petruusu, o wi'i mo: «Yilto ɓaawo an, yo Ibuliisa, ko fii miijooji maa din hinaa di Alla, kono ko di yimɓe ben!»

³⁴ Onsay o noddi jamaa on e taalibaaɓe makko ben, o wi'i ɓe: «Kala faalaado jukkude lan, yo o hayfintino, o yetta *leggal makko altindiraangal ngal,^d o

^d8.34 «Yettugol leggal mun altindiraangal ngal» ko hebilagol jokkugol Iisaa haa maaya.

jokkammi. ³⁵ Kala faalaado dandude ngurndan mun, dan hayriray mo, kono kala non mo ngurndan mun hayriraa sabu an min e Kibaaru Moyyo on, haray ontigi dandoyay dan. ³⁶ E ko nafa hondun woodani neddo hebugol aduna on fow, hayra wonkii mun kin? ³⁷ Maa ko hondun neddo ittata fii sottugol wonkii mun kin? ³⁸ Awa kadi, kala hersirɗo lan, hersiri kongudi an din e hakkunde oo jamaa jinoowo wada junuubi, Bii-Aaden on kadi hersiroyay mo tuma o ardoyi e mangural Ben makko ngal wondude e malaa'ikaabe laabube ben.»

9 ¹ O wi'i be kadi: «Ka haqiiqa mi andinii on, no woodi wobbe e mon onon wonbe doo ben, be maayataa adobe yi'ude *laamu Alla ngun no ardi e doole.»

Fii Waylannde Mbaadi Iisaa ndin

(Mat. 17.1-13; Luk. 9.28-36)

² Balde jeegoo bawto dun, Iisaa yetti Petruusu e Yaaquuba e Yuuhanna, o nabi be kambe tun e hoore fello toowungo. Mbaadi makko ndin waylii yeeso mabbe, ³ conci makko din jalbi. Hakkee ko di rawni alaa wuppoowo e hoore ndii leydi labbiniroowo non. ⁴ Iiliya e Muusaa feenani be, be woni e yewtidugol e makko kanko Iisaa.

⁵ Onsay Petruusu yetti haala kan, o wi'i Iisaa: «Karamoko'en, no moyyi ka wonen doo. Darnen togooji tati, onon wonndu, Muusaa wonndu, Iiliya kadi wonndu.» ⁶ (Tawi kanko Petruusu o andaa ko o woni wowlude, ko fii hari kambe tato kulol heewii e mabbe.)

⁷ Tun duulere ari buumi be. Onsay hawa yalti ka duulere, wi'i: «Oo doo ko Bidɗo an yidaado. Heditee mo!»

⁸ Tun taalibaaɓe ben ndaari binde don, be yi'itaali hay gooto, si hinaa kambe tun e Iisaa.

⁹ E nder ko be tippotoo kon ka fello, Iisaa yamiri be wota be wowlan hay gooto ko be yi'i kon, haa nde *Bii-Aaden on immintinaa e hakkunde maybe ben woo.

¹⁰Be maanditii ngol kongol e nder yeddondirgol hakkunde maɓɓe, hiɓe wi'a: «Ko hondun woni immitagol e hakkunde mayɓe ben?»

¹¹Onsay taalibaabe ben landii mo, ɓe wi'i: «Ko fii hondun jannoobe fii Sariya on ben wi'anta wonde ko Iliiya haani arude taho?»

¹²O jaabii ɓe, o wi'i: «Ko goonga Iliiya aray taho, wattitoo fow. Ko hondun windii fii Bii-Aaden on? Hinaa o tampay fota, o wikkee? ¹³Kono mi andinii on Iliiya ariino, kono ɓe wadiri mo no ɓe faaliraa non, wano windori fii makko non.»

Fii no Iisaa Selliniri Jinnaado goo

(Mat. 17.14-21; Luk. 9.37-43)

¹⁴Bay ɓe hewtitii takko taalibaabe ben, ɓe yi'i jamaa duududo e jannoobe fii Sariya on takko maɓɓe no yeddondira e maɓɓe. ¹⁵No jamaa on yiirunoo Iisaa, ɓe ɗaldi fota, ɓe dogi fii hiwroyagol mo. ¹⁶Kanko Iisaa o landii ɓe, o wi'i: «Ko e hoore hondun wondon yeddondirde e maɓɓe?»

¹⁷Onsay gorko goo e nder jamaa on jaabii mo wi'i: «Karamoko'en, mi addanii on oo biɗɗo an gorko, mo jinnawii mbobindinayngii nangi. ¹⁸Tuma ngii nangi mo woo, ngii libay mo ka leydi, o yaltina ngurda, o ɗatindira jiiye den, o yoora ken. Mi torike taalibaabe mon ben radagol ngii jinnawii, kono ɓe waawaali.»

¹⁹Iisaa jaabii ɓe, wi'i: «Onon ko on jamaanu ngu gomɗinaa. Ko haa honde tuma mi wondata e mon? E ko haa honde tuma mi mujjantoo on? Addanee lan mo doo.»

²⁰Onsay ɓe addani mo mo. No paykun kun yiirunoo Iisaa, jinnawii ngin iirini kun, kun yani ka leydi, kun woni e tallagol, yaltina ngurda. ²¹Onsay Iisaa landii ben paykun kun: «Ko gila honde tuma dun hewtitii kun?»

Ben makkun jaabii: «Ko gila e booboyaagal makko. ²²Awa kadi soono woo jinnawii ngin bugoto kun ka yiite e ka ndiyan fii mulugol kun. Kono si tawii hidon waawi godɗun, yurmee men, wallon men!»

²³ Iisaa kadi wi'i mo: «Wi'udaa si mido waawi! Fow no newanii gomdindo!»

²⁴ Tun ben paykun kun ewnii, wi'i: «Mido gomdini! Kono wallitee lan ko fii gomdinal an ngal no ṣakkanimmi!»

²⁵ Bay Iisaa yi'ii jamaa on no dogo, ara e maḅḅe, onsay o toṣani jinnawii ngin, o wi'i: «Ko an, yo jinnawii mbobindinayngii, mi wi'ii ma yo a yaltu e makko, wota a naatitu e makko hande kadi!»

²⁶ Onsay ngii haaci, e hoore iiringol kun ko tiidi, ngii yalti e makkun. Paykun kun wa'i wa maykun, haa duuduḅe wi'i: «Kun maayii!»²⁷ Kono Iisaa jogii kun, immini, kun darii.

²⁸ Bay wonii Iisaa naatii ka suudu, taalibaaḅe makko ben landii mo e gundoo, ḅe wi'i: «Ko fii hondun menen men waawaali radaade ngii jinnawii?»

²⁹ O wi'i ḅe: «Sifa ngii jinnawii, ko toragol Alla tun waawata ngii yaltinde.»

³⁰ Onsay ḅe iwi don, ḅe tayitoi Jaliilu. Tawi Iisaa faalaaka andee ko honto o woni, ³¹ ko fii hari himo jannude taalibaaḅe makko ben, o wi'a ḅe: «Bii-Aaden on wattete e juude yimḅe ben, ḅe wara mo. Balde tati ḅawto maygol makko, o immitoo.»³² Kono hari taalibaaḅe ben alaa faamude din kongudi, awa kadi ḅe huli landitagol mo di.

Fii Burdo Teddude on e Hakkunde Maḅḅe

(Mat. 18.1-5; Luk. 9.46-48)

³³ Onsay ḅe hewti Kafernahuum. Bay ḅe naatii ka suudu, Iisaa landii ḅe, wi'i: «Ko e hoore hondun wonnodon yeddondirde ka laawol?»³⁴ Kono ḅe deyɣi, ko fii hari ka laawol ḅe yewtidii fii andugol ko hombo ḅuri teddude.

³⁵ Onsay kanko Iisaa o joodii, o noddi sappoo e didoobe ben, o wi'i ḅe: «Mo no faalaa wonude arano, o wonay sakkitoro e di fow, kurkaadu fow.»³⁶ Onsay o yetti paykun, o joddini kun hakkunde maḅḅe. Bay o hirbike kun, o wi'i ḅe: ³⁷ «Kala

jaɓuɗo paykun tosokun e innde an, haray ko min tigi o jaɓi. Awa-le kala jaɓuɗo lan, haray hinaa min tigi o jaɓi, kono ko Nuludo lan on.»

³⁸ Onsay Yuuhanna wi'i mo: «Karamoko'en, men yi'ii godɗo no raɗoo jinnaaji e innde mo'on. Men toɗani mo ɗun ɓay o wondaa e amen fii jukkugol on.»

³⁹ Kono Iisaa wi'i: «Wota on toɗan mo ɗun. Ko fii hay gooto waawataa wadude kaawake moyɓo e innde an, yiltoo kisan ɓawto ɗun, wowlammi ko boni. ⁴⁰ Ko fii kala mo wonaa gaɗo men, haray ko gido men. ⁴¹ Awa kadi, kala okkordo on ndiyan yareteɗan e innde an min, fii ko on ɓe *Almasiihu on, ka haqiiqa mi andinii on o faɗataa mbarjaari makko ndin few.

⁴² «Kono on mo woni sabu feggingol gokkun e koy paykoy gomɗinkoy lan, haray ko ɓuri mo moyɓande ko kolmbireede tuntere hayre, o bugee ka baharu. ⁴³⁻⁴⁴ Si tawii jungo maa ngon wonay sabu haa feggodaɗa, haray tayu ngo. Ko fii no buru-maa moyɓande ka naataa ka ngurndan, hara ko a taya-jungoojo, edii a jogaade juude didi yahaa ka jahannama, ka yiite nge daanotaako. ⁴⁵⁻⁴⁶ Si tawii-le koyngal maa ngal wonay sabu haa feggodaɗa, haray tayu ngal. Ko fii no buru-maa moyɓande ka naataa ka ngurndan, hara ko a taya-koyngaljo, edii a jogaade koyde didi, bugedaɗa ka jahannama. ⁴⁷ Si tawii-le yiitere maa nden wonay sabu haa feggodaɗa, haray awu nde. Ko fii no buru-maa moyɓande ka naataa ka *laamateeri Alla hara ko mo a yiitere wootere, edii a jogaade gite didi, bugedaɗa ka jahannama ⁴⁸ ka gildi maɓɓe ɗin maayataa ɗon e ka yiite ngen daanotaako ɗon.

⁴⁹ «Ko fii kala nedɗo lensinirte yiite. ⁵⁰ Landan ko huunde moyɓere, kono si dakamme majjan on iwii, haray ko honno dakamme majjan on wattirtee? Wadee landan e mon onon tigi, wondon e hoore ɓuttu.»

Fii Sertigal Yettindirbe

(Mat. 19.1-12; Luk. 16.18)

10 ¹Onsay Iisaa iwi don, o ari ka seraaji diiwal Yahuuda gada Yurdayniwol, jamaa on moobii kadi takko makko. Wano o woowiri non, o woni e jannugol be kadi.

²Onsay *Fariisiyaabe goo badii mo fii ndarndagol mo, be wi'i: «E hara no daganii goddo accitugol beyngu mun?»

³O jaabii be, o wi'i: «Ko hondun Muusaa yamiri on?»

⁴Fariisiyaabe ben wi'i: «Muusaa no newnani ontigi wadangol beyngu mun kaydi sertigal, accita mo.»

⁵Iisaa kadi wi'i be: «Ko sabu cattal mon bernde ngal wadi si Muusaa windani on nden yamiroore.⁶ Kono ka fuddoode, Alla tagii be, o wadi be gorko e debbo.

⁷«Ko dun wadi si gorko selay ben mun e yumma mun,

humoo e beyngu mun,

⁸onsay kambe dido be wona gooto.»^e

Dun haray hinaa be dido hande kadi, kono ko gooto. ⁹Awa wota goddo sendindir ko Alla hawtindiri kon.»

¹⁰Bay wonii be naatoyii ka suudu, taalibaabe ben landii mo kadi fii dun. ¹¹O jaabii be, o wi'i: «Kala accitudo beyngu mun, yetti goddo goo, haray ontigi jeenii e telen-ma makko. ¹²Si debbo kadi seedii e moodi mun, yettoyaama ka goddo, haray on debbo kadi jeenii.»

Fii no Iisaa Du'orani Paykoy koy

(Mat. 19.13-15; Luk. 18.15-17)

¹³Onsay yimbe ben addani mo paykoy fii yo o meemu koy, kono taalibaabe ben toɗani ben. ¹⁴Bay wonii Iisaa yi'ii dun, o tikki, o wi'i: «Accee paykoy koy ara e an,

^e10.8 Fud. 2.24

wota on haɗu koy, ko fii *laamu Alla ngun ko sifa makkoy wonani.¹⁵ Ka haqiiqa mi andinii on, kala mo jaɓiraali laamu Alla ngun wa paykun, haray o naatataa ton few.»¹⁶ Bawto ɗun o hirbii paykoy koy, o *fawi juude makko ɗen e makkoy, o du'anii koy.

Fii Hooreejo Alduɗo on

(Mat. 19.16-30; Luk. 18.18-30)

¹⁷ Bay wonii Iisaa fokkitii, onsay godɗo dogi, ari, jiccii yeeso makko. O landii mo, o wi'i: «Karamokoojo moyɓo, hara ko hondun mi haani wadude fii yo mi heɓoy *ngurndan poomayankejandan?»

¹⁸ Onsay Iisaa jaabii mo, wi'i: «Ko fii hondun wi'irtaa mi moyɓo? Hay gooto moyɓaa si hinaa Alla Bajjo on. ¹⁹ Hida andi yamirooje ɗen: ɗun ko wota a ittu hoore, wota a jeenu, wota a wujju, wota a seedito fenaande, wota a janfo hay gooto, teddinaa kadi yumma maa e ben maa.»^f

²⁰ O jaabii, o wi'i: «Karamoko'en, mido wadude ɗun fow gila e cukankaaku an.»

²¹ Bay Iisaa ndaaririi mo giggol, o wi'i mo: «No ɗakkan-maa fahin huunde wootere: yahu yeeyitaa kala ko jeydaa, okkaa misikinbeɓen, ɗun wonanoyte keyee ka kammuuli, onsay araa jokkaa mi.»²² Bay on nanii ɗin konguɗi, o jirɓinii, o yahi himo aani, ko fii hari himo alɗi fota.

Fii Accuɓe ko Jeyi kon fow, Jokki Iisaa

²³ Onsay kanko Iisaa o wi'i taalibaaɓe makko ɓen: «Emba no sattani jom jawle en ka ɓe naata ka laamu Alla.»

²⁴ Taalibaaɓe ɓen ɗalɗi fii ɗin yewtereeji. Kanko Iisaa o fillitii kadi, o wi'i ɓe: «Fayɓe an, emba naatugol ka laamu Alla no satti. ²⁵ No ɓuri weeɓande ngelooba ka mba rewa e wuddere meselal edii ka jom jawle en naata ka laamu Alla.»

^f10.19 Egg. 20.12-16

²⁶Taalibaaɓe ɓen ɓurti ɗaldude kadi, ɓe woni e wi'indirgol: «E hara ko hombo dandoytee?»

²⁷Iisaa ndaari ɓe, wi'i: «Dun waawantaako nedɗanke, kono Alla kan wonaa non, kala huunde no waawanoo mo.»

²⁸Onsay Petruusu wi'i mo: «Awa e hino, men accii ko men jeyi kon fow, men jukkii on.»

²⁹Iisaa jaabii, o wi'i: «Ka haqiiqa mi andinii on, kala accudo suudu mun ndun e musiɓɓe mun ɓen e bandiraaɓe mun ɓen e yumma mun e ben mun e ɓiɓɓe mun ɓen e gese mun ɗen sabu innde an nden e Kibaaru Moyŷo on, ³⁰o heboyay ko ɓuri ɗun laabi teemedere: cuudi e musiɓɓe e bandiraaɓe e neeniraaɓe e ɓiɓɓe e gese e cukkeede ka aduna ɗoo. Ka aduna aroyoowo o heboyay ngurndan poomayankejan. ³¹Kono wonɓe yeeso buy wontiroyay ɓaawo, ɓaawooɓe ɓen wontiroya yeeso.»

Fii ko Saatii Heboyde Iisaa kon

(Mat. 20.17-19; Luk. 18.31-34)

³²Nde tawnoo hiɓe ka laawol fii yahugol Yerusalaam, Iisaa wonti yeeso maɓɓe, taalibaaɓe ɓen ɗaldi, jukkunoobe ɓen kadi huli. Iisaa pottini sappoo e ɗidoobe ɓen sera, o woni ɓe e yewtugol ko heboyta mo kon. ³³O wi'i ɓe: «Awa hiden yahude Yerusalaam. Bii-Aaden* on wattete e juude hooreeɓe yottinoobe sadaka ɓen e jannoobe fii Sariya on ɓen, ɓe happana mo wareede, ɓe watta mo e juude ɓe wonaa Yahuudiyanke ɓen, ³⁴ɓen jala mo, ɓe tutta e hoore makko, ɓe focca mo, onsay ɓe wara mo. Balde tati ɓawto ɗun o immitoo.»

Fii ko Yaaquuba e Yuuhanna Torii Iisaa kon

(Mat. 20.20-28; Luk. 22.25-27)

³⁵Onsay Yaaquuba e Yuuhanna, ɗun ko ɓiɓɓe Zabadii ɓen, ɓadii Iisaa, ɓe wi'i mo: «Karamoko'en meɗen faalaa yo on waɗan men ko men torotoo on kon.»

³⁶ O wi'i be: «Ko hondun faaladon yo mi wadan on?»

³⁷ Be wi'i mo: «Ko yo on newnan men joodoyagol ka laamu mon darjinngu, goddo e amen wonira ka jaamo mon, oya on ka nano mon.»

³⁸ Kono Iisaa wi'i be: «On andaa ko wondon lan toraade. E hara on waaway yarirde jardukun tampere kun mi yarirta kun, maa looteede lootande tampere nde mi lootoytee nden?»

³⁹ Be jaabii: «Men waaway.»

Iisaa wi'i be kadi: «Ko goonga on yariray jardukun kun mi yarirta kun, e on lootete lootande tampere nde mi lootoytee nden. ⁴⁰ Kono fii joodoyagol ka jaamo an maa ka nano an, hinaa min yedata dun: don no yedaa be fii mun ebbanaa ben.»

⁴¹ Bay beya taalibaabe sappo nanii dun, be fuddii seytinande Yaaquuba e Yuuhanna. ⁴² Onsay Iisaa noddi be, o wi'i: «Hidon andi bee be jogitorden wa hooreebe diya leyfi no laamori di doole, awa kadi lambe mabbe ben no feyfiintini laamu ngun e hoore mabbe. ⁴³ Kono onon, wota on wa'u wa ben. Kala faalaado wonde teddufo e hakkunde mon, yo wonu kurkaadu mon. ⁴⁴ Awa kadi kala faalaado wonde yeesoojo e hakkunde mon, yo wonu maccudo fow, ⁴⁵ ko fii Bii-Aaden on ardaali fii kurkanegol, kono ko fii kurkanagol, okkitira ngurndan mun dan fii cottudi duudube.»

Fii no Iisaa Wuntiniri Bundo Yeerikoo

(Mat. 20.29-34; Luk. 18.35-43)

⁴⁶ Onsay be hewti Yeerikoo. Bay wonii kanko Iisaa e taalibaabe makko ben e jamaa duududo on be yaltii don, tawi bundo torotoodo no wi'ee Bartimaawu, on ko biddo oo wi'eteedo Timaawu, no joodii ka sera laawol. ⁴⁷ O nani wonde ko Iisaa oo jeyaado Naasirata woni feyfiude. Onsay o woni e ewnagol, wi'a: «Ko an yo Iisaa, bii Daawuuda, yurminan!»

⁴⁸ Duudufe feli mo fii yo o fanku, kono o burti ewnaade, wi'a: «Ko an yo bii Daawuuda, yurminan!»

⁴⁹ Onsay Iisaa dartii, o wi'i: «Noddee mo!»

Be noddii bundo on, e hoore hibe wi'a mo: «Wakkilo, immodaa, himo noddude ma!»⁵⁰ Bundo on kadi bugii dolokke mun on, immii tinna, o ari e Iisaa.

⁵¹ Onsay Iisaa jaabii mo, wi'i: «Ko hondun faaladaa yo mi wadane?»

Kanko bundo on o wi'i mo: «Karamoko'en, ko yo mi hettu giide an den.»

⁵² Iisaa wi'i mo kadi: «Yahu, gomdinal maa ngal hisinii ma.» Don kisan o wunti, o woni e jokkugol Iisaa e yaadu ndun.

Fii Naatugol Iisaa Yerusalaam

(Mat. 21.1-11; Luk. 19.28-40; Yhn. 12.12-19)

11 ¹ Bay wonii be badike Yerusalaam haa be hewtii Bayti-Faazii e *Betanii, dun ko takko Fello *Zaytuuni ngon, kanko Iisaa o nuli taalibaabe makko dido, ² o wi'i be: «Yahee e ngoo hodo wongo yeeso mon doo. No naatirdon e maggo on taway don mbabun kun goddo waddaaki haa hande no humii don. Hunton kun, addon. ³ Si goddo aru on e landaade: «Ko hondun wadanton dun?», on wi'ay mo: «Ko haaju Koohoojo on yani e makkun. O artiray kun ko neebaa.»»

⁴ Onsay be yahi, be tawi mbabun no humii ka yaasi e binde dambugal ka datal, be hunti kun. ⁵ Wo6be e wonnoobe don ben wi'i be: «Ko hondun wadi si hidon huntude mbabun kun?»⁶ Be jaabori no Iisaa wiirunoo be non. Onsay be acci be yahi. ⁷ Be addani Iisaa mbabun kun. Be ndaddani mo concii ma6be din e hoore makkun. Iisaa joodii e hoore makkun. ⁸ Yimbe buy ndaddani mo concii mun din ka laawol, wo6be caldi di be saltii ka buruure din. ⁹ Tawi hikkornoobe yeeso makko ben e iwtirnoobe baawo ben no ewnaade wi'a:

«*Hosanna!

Yo barki wonan oo wondo arude e innde Joomiraado on!

¹⁰ Barki wonanii nguu laamu wongu arude,
 dun ko nguu laamu ben men Daawuuda!
 Darja burdo toowude wonanii ma!»^g

¹¹ Bay Iisaa naatii Yerusalaam, o yahi ka *juulirde mawnde, o taskii fow. Nde tawnoo niɓɓii, o yahi Betanii kanko e sappoo e diɗoobe ben.

Fii no Iisaa Hudiri Yibbehi

(Mat. 21.18-19)

¹² Bimbi nden jande, ko ɓe yaltata Betanii, kanko Iisaa o weelaa. ¹³ O haynii yibbehi maruki haako ka wodɗitii. O yahi ndaarugol si o taway ton godɗun. Bay o ɓadike o tawi ko haako tun, ko fii hari hinaa dabbunde yibbe. ¹⁴ Onsay o wi'i ki: «Wota godɗo jaamitu hande kadi ɓiɓɓe maa ben.» Taalibaaɓe makko ben nani ko o wi'i kon.

Fii no Iisaa Raɗori Yeeyooɓe ben ka Juulirde Mawnde

(Mat. 21.12-17; Luk. 19.45-48; Yhn. 2.13-16)

¹⁵ Bay ɓe hewtii Yerusalaam, Iisaa naatiri ka dingiral juulirde mawnde, o woni e raɗagol yeeyaynoobe ben e soodaynoobe ben ka juulirde. O wayliti taabe waɗaynoobe sensa-sensita ben e julle yeeyaynoobe gabooji ben. ¹⁶ Tawi o jaɓataa hay gooto naɓora godɗun ka nder dingiral juulirde, ¹⁷ e hoore himo jannaynoo ɓe, wi'a: «Hinaa no windii: <Suudu an ndun innoyte suudu torordu ndu leyɗi ɗin fow torotoo Alla e mun?»^h Kono onon on wattii ndu fammeere wuyɓe!»ⁱ

¹⁸ Kono ɓay hooreɓe *yottinoobe sadaka ben e jannoobe fii Sariya on nanii ɗun, ɓe woni e ɗaɓɓugol feere no ɓe sahinbinira mo. Kono tawi hiɓe huli mo, ko fii hari jamaa on fow no ɗaɗɗi e ko o jannata kon. ¹⁹ Bay niɓɓii, Iisaa e taalibaaɓe mun ben yalti ka saare.

^g11.10 Zab. 118.25-26

^h11.17a Isa. 56.7

ⁱ11.17b Yer. 7.11

Jannde fii Yibbehi kin

(Mat. 21.20-22)

²⁰ Wa ko ɓe feyɗata bimbi, taalibaabe ɓen yi'i kiya yibbehi no yoori haa ka dadi.

²¹ Onsay Petruusu anditi ko feyɗi kon. O wi'i Iisaa: «Karamoko'en, ndaaree! Yibbehi ki hudunodon kin yoorii!»

²² Iisaa yetti haala kan, wi'i ɓe: «Gomɗinee Alla! ²³ Ko fii, ka haqiiqa mi andinii on, si godɗo wi'u ngoo fello yo ngo ɓoro ɗoo, ngo yaha ka baharu, hara o sikkitaaki ka ɓernde makko, hara himo gomɗini ko o wi'i kon waday, ɗun wadante mo. ²⁴ Ko ɗun wadi si mi wi'ay on, kala ko landidon e nder toragol Alla, hoolee on hendike ɗun, ɗun wadante on. ²⁵ Nde hidon toroo Alla, hara hidon seytinani godɗo, yaafee mo, fii no Ben mon Wondo ka kammu on yaaforana on onon kadi bonnereeji mon ɗin. ²⁶ Kono si on yaafanaaki ɓe, haray Ben mon Wondo ka kammu on kajun kadi yaafantaako on bonnereeji mon ɗin.»

Lande fii Bawgal Iisaa ngal

(Mat. 21.23-27; Luk. 20.1-8)

²⁷ ɓe yilititii kadi Yerusalaam. E nder ko Iisaa jindata kon ka nder juulirde mawnde, hooreeɓe yottinoobe sadaka ɓen e jannoobe fii Sariya on wondude e mawɓe ɓen ari e makko. ²⁸ ɓe wi'i mo: «Ko e ley kongol hombo wondaa wadude ɗun e ko e ley kongol hombo wondaa fii ko wondaa wadude koo?»

²⁹ Iisaa jaabii ɓe, wi'i: «Min kadi mi landoto on huunde wootere. Si on jaabike lan, onsay mi yeetoto on ko e ley kongol hombo mi woni wadiɗe ɗun. ³⁰ E hara lootugol ko Yaayaa lootaynoo yimɓe ɓen kon, ko honto iwri: ko ka arsi, kaa ko e nedɗanke? Jaabee lan.»

³¹ Kono ɓe wi'indiri: «Si en jaabike mo ko ka arsi iwri, o wi'ay en ko hondun hadunoo gomɗinen mo? ³² Si en jaabike mo-le ko e nedɗanke ɗun iwri.» (E hin-le

hiɓe huli jamaa on, ko fii fow no jogori Yaayaa wa annabaajo tigi.)³³ Onsay ɓe jaabii Iisaa: «Men andaa.»

Kanko kadi o wi'i ɓe: «Min kadi mi wowlantaa on ko e ley kongol hombo mi woni wadirde ɗun.»

Misal Yettaangal e Halfinaabe Tutateeri Wiiju

(Mat. 21.33-46; Luk. 20.9-19)

12¹ Bawto ɗun Iisaa woni kadi yewtirgol ɓe mise, o wi'i ɓe: «Godɗo tutuno *wiiju, o howi tutateeri ndin, o jasi ngayka fii ka wiiju on oyɗee, o wadi bente ka reenooŋo on wona, o halfini ndi remooɓe wiiju ɓen, o yahi safaari.² Bay saa'i sojitugol wiiju on hewtii, o immiini kurkaadu makko haa e remooɓe wiiju ɓen fii yo ɓen jonna mo ɓiɓɓe wiiju geɓal makko ngal.³ Kono ɓen hendii mo piyi, ɓe immintini mo juude mehe.⁴ O immiini kurkaadu makko goo kadi, ɓe piyi ondon kadi e hoore, ɓe hersini.⁵ O immiini kadi tammo, ɓe wari on. E duudube ɓe o imminnoo piyaa, wobbe waraa.

⁶ «Tawi ko biɗɗo makko yiɗaado on tun o luttirnoo. Ka sakkitorun o immiini mo haa e maɓɓe, himo wi'a: «Be teddinay biɗɗo an on.»

⁷ «Kono kamɓe remooɓe wiiju ɓen ɓe haldi: «Bay ko oo woni ronooŋo on, waren mo, ɗun ndondi ndin wontanay en!»⁸ Onsay ɓe nangi mo, ɓe wari, ɓe bugii ka ɓaawo tutateeri wiiju.»

⁹ Iisaa wi'i kadi: «Jooni non, hara ko hondun jom ndin tutateeri wiiju wadata ɓen? On aray, re'a ɓen remooɓe wiiju, o jonna tutateeri ndin wobbe goo.»¹⁰ Onsay Iisaa wi'i ɓe kadi: «E hara on jangaali ko bindi ɗin wi'i kon? Ko fii hidi wi'i wonde:

«Hayre nde mahooɓe ɓen hawkunoo nden
wontii hittunde ka soɓɓundu.

¹¹ 'Dun ko e Joomiraado on iwri,
dun no hawnii e gite men!»^j

¹² Bay be faamii wonde ko fii maɓɓe Iisaa wadani ngal misal, be woni e daɓɓugol feere no be nangira mo, kono hari hiɓe huli jamaa on. Onsay be acci mo don, be yahi.

Fii no Iisaa Ndarndoraa fii Yoɓugol Sagalle

(Mat. 22.15-22; Luk. 20.20-26)

¹³ Onsay be immiini e Iisaa *Fariisiyaabe goo e yimɓe Heroodu goo fii ko nangira mo kongudi makko din. ¹⁴ Ben ari, wi'i mo: «Karamoko'en meden andi ko on nundube, awa kadi on denyotaako hay gooto, ko fii on burdindinaa yimɓe ben, hidon jannirde laawol Alla ngol goonga. E hara no haani ka men yoba lando mawdo Roomu on sagalle, kaa haanaa? Meden haani yobude kaa men haanaa yobude?»

¹⁵ Nde tawnoo Iisaa no andi faasiqiyaagal maɓɓe ngal, o jaabii be, o wi'i: «Ko fii hondun ndarndorton mi? Addanee lan *dinaruuru, mi ndaara.»¹⁶ Be addi wooturu. Iisaa landii be wi'i: «Ko nandolla hombo e bindi hombo woni e mayru?» Be jaabii: «Ko lando mawdo Roomu on.»

¹⁷ Onsay o wi'i be: «Jonnitee lando mawdo Roomu on ko makko kon, jonniton Alla kadi ko mun kon.» Be njaldi e makko.

Fii Sadduusiyaabe ben e Ummutal ngal

(Mat. 22.23-33; Luk. 20.27-40)

¹⁸ Sadduusiyaabe*, wi'ube wonde ummutal alaa ben, ari landii Iisaa, be wi'i mo: ¹⁹ «Karamoko'en, e hino ko Muusaa wi'i men kon: Si goddo maayii accii beyngu e baawo biddo, haray mijjiraawo on maydo no haani yettude on keynguujjo mo o

^j12.11 Zab. 118.22-23

acci fii no o hebirana on kotiraawo makko jurriya. ²⁰ Tawa non ben biɓɓe ko ɓe njeediɗo. Arano on jombii, maayii, accaali jurriya. ²¹ Dimmo on kadi yettii on keynguujoo, maayii, accaali jurriya. Tammo on kadi wano non. ²² Tawii hay gooto e ben njeediɗo accaali jurriya. Bay feyyii e maɓɓe ɓe fow, debbo on kadi maayii. ²³ Bay hari ben njeediɗoo non resii on debbo, ko hombo e ben on debbo wontanoyta ka ummutal?»

²⁴ Iisaa jaabii ɓe, wi'i: «E hino ko waɗi kon si hidon e nder palji, ko fii on alaa faamude bindi ɗin, on alaa faamude kadi bawgal Alla ngal. ²⁵ Ko fii ka ummutal, worɓe ben resataa, rewɓe ben kadi resetaake, kono ɓe wa'ay wa malaa'ikaabe ben ka kammuuli. ²⁶ E on jangaali ka deftere Muusaa fii mayɓe ben kan e ummutal maɓɓe ngal, ko Alla daalani mo kon ka binde pitahun, wonde: «Ko min woni Alla Ibraahiima e Alla Issaaqa e Alla Yaaquuba?»^{k27} Awa Alla wonaa Alla mayɓe ben kono ko o Alla wurɓe ben. Awa on faljii few!»

Fii Yamirooje Burde Mawnude ɗen

(Mat. 22.34-40; Luk. 10.25-28)

²⁸ Godɗo e jannoobe fii Sariya on ben, ɓay nanii ko ɓe yewtidi kon, o ndaarii kadi o tawii Iisaa jaaborii no moyyiri, o ɓadii, o landii mo: «E nder yamirooje ɗen fow ko hondun adii?»

²⁹ Iisaa jaabii, wi'i: «E hino ko adii kon: «Heditee yo *Banii-Isra'iila'en, Alla Joomiraado men on ko Joomiraado gooto, ³⁰ awa kadi yo a yidir Alla Joomiraado maa on ɓernde maa nden fow e wonkii maa kin fow e hakkil maa kin fow e doole maa ɗen fow.»^{m31} E hino ko hikki ɗon kon: «Yo a yidir jokondo maa on wano yidirdaa hoore maa non. Yamirooje goo burde dee mawnude alaa.»ⁿ

^k12.26 Egg. 3.6

^m12.30 Yaj. 6.4-5

ⁿ12.31 Lew. 19.18

³² On jannoowo fii Sariya on wi'i mo: «Moyyi, yo karamoko'en, on wowlia goonga wi'ugol Alla ko Bajjo, goddo goo kadi alaa ko wonaa kanko, ³³ yidira mo bernde mun nden fow e hakkil mun kin fow e doole mun den fow, e yidirgol jokondo mun wa hoore mun, dun no buri sadakaaji sunneteedi din fow e diya sadakaaji fow.»

³⁴ Bay Iisaa ndaarii tawii o jaaborii hakkil, o wi'i mo: «A woddondiraa e *laamu Alla ngun.» Bawto dun hay gooto suusaali mo landaade.

Fii Hakkunde Almasiihu on e Daawuuda

(Mat. 22.41-46; Luk. 20.41-44)

³⁵ Wa fewndo ko Iisaa jannata ka *juulirde mawnde, o wi'i: «Ko honno jannoobe fii Sariya on ben waawiri wi'ude wonde *Almasiihu on ko jurriya Daawuuda? ³⁶ E hin-le, immorde e *Ruuhu Seniido on, Daawuuda tigi no wi'i:

«Joomiraado on daalani Joomi an on:

Joodor ka sengo an jaamo,

haa mi wada aybe maa ben ka ley teppe maa.»ⁿ

³⁷ «Daawuuda tigi wi'ii Almasiihu on «Joomi», haray ko honno non Almasiihu on woniri jurriya makko?»

Tawi jamaa duududo no hedii mo e nder weltaare.

³⁸ O wi'i be e nder ko o waajotoo kon: «Reenee e bee jannoobe fii Sariya on, dun ko bee yidube jindidugol e dolokkaaji njani, yidi hiwreede ka fottirde, ³⁹ yidi saffawol aranol ngol ka juulirde, yidi ndaddule arane den ka nafagol. ⁴⁰ Hibe jatta galleeji keynguube, hibe junna julde mabbe fii yiingo. Awa ben heboyay jaawooje burde sattude.»

ⁿ12.36 Zab. 110.1

Fii Sadaka mo Keynguujo on Itti on*(Luk. 21.1-4)*

⁴¹ Onsay Iisaa joodii ka yeeso arkawal sadaka, o woni e ndaarugol wadaynoobe ton kaalisi ben. Aldube buy wadi ton kaalisi duudufi. ⁴² O yi'i kadi keynguujo baaso no liba ton tammahoy didoy, fotaykoy e peccun gootun si mbuudu feccaama nay. ⁴³ Onsay kanko Iisaa o noddi taalibaaɓe makko ben, o wi'i be: «Ka haqiiqa mi andinii on, ko oo keynguujo baaso itti kon no buri ko beya fow itti kon wadi ka arkawal sadaka. ⁴⁴ Ko fii beya fow ko ko burtani dun kon be wadi, kono kanko keynguujo on e waasidude, ko ko o mari kon fow fii ko o wuurira o wadoyi ton.»

Maandeeji fii Artoygol Iisaa Almasiihu on*(Mat. 24.1-2; Luk. 21.5-6)*

13 ¹ Wa fewndo ko Iisaa iwata ka *juulirde mawnde, godɗo e taalibaaɓe makko ben wi'i mo: «Karamoko'en, ndaaree kaaye labaaɗe e darnoodi fotundi!»

² Iisaa jaabii mo, wi'i: «A yi'ii ndii darnoodi mawndi? Hay hayre e hoore hayre luttoytaa doo ko lancaaka.»

³ Onsay o joodoyii ka Fello *Zaytuuni yeeso juulirde nden. Onsay Petruusu e Yaaquuba e Yuuhanna e Andaraawu landii mo e gundoo, ⁴ be wi'i: «Yeeto men ko honde tuma dun wadoyta, e ko hondun wonoyta maande laatagol dun fow?»

⁵ Onsay Iisaa wi'i be: «Reenee fii wota hay gooto faljin on, ⁶ ko fii buy aroyay baarora innde an nden, hara no wi'a ko kapun woni *Almasiihu on. Awa ben faljinoyay yimbe duudube. ⁷ Awa kadi, nde nanoyɗon fii hareeji no wowlee woo, e haalaaji fii gereeji, haray wota on hulu, ko fii bee dun wada, kono hinaa don wonata lannode nden. ⁸ Hareeji kadi wadoyay hakkunde leyɗi din. Laamateerijji din kadi immondirana, dimbande leydi wadira e nokkeeli goo, heegeji kadi wada. Ko dun wonata fuddoode sattendeeji nanditaydi e muuseendi nata din.

⁹ «Awa reenee hoore mon, ko fii ɓe naɓoyay on ka jaawirdi, ɓe foccoya on ka juulirde, naɓedon ka yeesooɓe ɓen e ka lamɓe ɓen sabu an, fii ko wonana ɓe seedee. ¹⁰ Kono ko adii kon bee Kibaaru Moyyo on feɗɗinanee leyɗi din fow.

¹¹ Kono tuma ɓe nabi on fii wattugol on e joge, wota on jiboyo ko wi'on. Kono wowlee ko longinadon e on saa'i don kon tigi. Ko fii haray hinaa onon woni wowlude, kono ko *Ruuhu Seniido on. ¹² Ko fii goddo yettoyay musiddo mun, watta mo e joge fii yo o ware, baabaajo kadi warra non biddo mun. Fayɓe ɓen kadi hawtanoyoo mawɓe mun ɓen, ɓe wona sabu haa ɓe waree. ¹³ Fow aɗoyay on sabu innde an nden. Kono mo ɗaɗɗike dun haa ka lannoode, o dandoyte.

¹⁴ «Nde yi'udon huunde harmunde caabinaynde nden daakike ka nde haanaa wonude don woo,^ɗ (haray yo jangoowo on faamu), onsay yo hoɗuɓe ka diiwal Yahuuda ɓen dogir ka pelle. ¹⁵ On wondo ka fowtorde hoore suudu mun wota tippaɗo godɗun ka nder suudu. ¹⁶ On wondo kadi ka ngesa wota yiltito fii yettugol dolokke mun on. ¹⁷ E nder den balde don, bone wonanay sowiibe ɓen e muyninayɓe ɓen. ¹⁸ Awa toree fii wota dun ardu ndungu. ¹⁹ Ko fii satteende waday e den jalaade nde sifa mun wadaali haa hande, gila ka fuddoode aduna mo Alla tagi, e nde ɓuri mun waditataa han kadi. ²⁰ Si tawno Joomiraado on raɓɓindinaano den jalaade, hay gooto dadataano, kono o raɓɓindinay de sabu subaaɓe ɓe o subii ɓen.

²¹ «Awa si goddo aru on e wi'oyde wonde: «Almasiihu on no doo!» maa «himo daa!», wota on hoolo mo. ²² Ko fii waditiibe almasiihu e waditiibe annaba feɗɗoyay, ɓe wadoya maandeeji e kaawakeeji fii no ɓe faljinira hay subaaɓe ɓen, si no gasaynoo. ²³ Awa reenee, ko fii mi *hiitanike on fii dun fow.»

^ɗ13.14 Dan. 9.27, 11.31, 12.11

Fii Ardu Bii-Aaden on, dūn ko Iisaa

(Mat. 24.29-31; Luk. 21.25-28)

²⁴ «Kono e den jalaade, bawto nden satteende, «Naange ngen nibbitay, tawa lewru ndun jalbataa, ²⁵ koode den ka kammu kadi yana, ko tiidi kon ka kammu kadi dimboyoo.»^p

²⁶ «Ontuma non *Bii-Aaden on yi'oyte, no ara e duule, hara himo arda e bawgal mawngal e mangural. ²⁷ Onsay o nuloya malaa'ikaaɓe makko ben, o mooba subaaɓe makko ben gila funnaange hebi hirnaange e gila nano hebi jaamo, gila ka leydi haa ka kattudi kammuuli.

²⁸ «Yo misal yibbehi kin wonan on gandal. Nde caldi makki on heccidiri, di wiliti, on andanay hoore mon wonde setto ngon badike. ²⁹ Ko wano non kadi, no yiirudon dii piiji no wada woo, haray andee wonde *Bii-Aaden on badike ka dambugal. ³⁰ Ka haqiiqa mi andinii on, dūn fow waday ado nguu jamaanu feyɣude. ³¹ Kammu ngun e leydi ndin feyɣay, kono min kongudi an dūn feyɣataa.

³² «Kono hay gooto andaa fii nden jalaande e on saa'i, hinaa hay malaa'ikaaɓe ben ka kammuuli, hinaa hay Bidɗo on, kono ko Baabaajo on tun andi fii nden jalaande e on saa'i. ³³ Awa reenee, wattanon yiila! Ko fii on andaa nde on saa'i wonata. ³⁴ Dun no wa'i wa nedɗo wondo yahude safaari, acca suudu mun, o halfina mo kala e kurkaaduube makko ben golle mun, o yamira wondo ka dambugal on aynugol. ³⁵ Awa, wattanee yiila, ko fii on andaa nde jom suudu ndun artata, si ko kiikiide, maa si ko tumbere jemma, maa si ko nde ndonto no yogga, maa si ko bimbi. ³⁶ Hulee wota o aru cuppet, o tawa hidon daanii. ³⁷ Ko mi wowlani on kon, ko fow mi wowlani: wattanee yiila!»

^p13.25 Isa. 13.10 e 34.4

Fii no Hooreeɓe Diina ɓen Haldiri Janfagol Iisaa

(Mat. 26.1-5; Luk. 22.1-2; Yhn. 11.45-53)

14 ¹Tawi, si balde diɗi feyyii, *Juldeere Yawtaneede nden e *Juldeere Bireedi de Aldaa e Lewen den waɗay.^q Tawi hooreeɓe yottinoobe sadaka ɓen e jannoobe fii Sariya on ɓen no ɗaɓɓaynoo ko honno ɓe nangirta Iisaa yoyre, ɓe wara mo. ²Tawi hiɓe wi'a: «Hinaa ka fewndo juldeere, fii wota murtaldu waɗu e hakkunde jamaa on.»

Fii no Debbo Juuriri Nebban ka hoore Iisaa

(Mat. 26.6-13; Yhn. 12.1-8)

³Nde tawnoo Iisaa no ka saare *Betanii ka suudu Sim'uunu oo nawnunoodo ɗamajan, wa fewndo ko o joodii fii nafagol, debbo naati. Tawi on debbo no jogii tindohun hayre daneere tew angiri laabundi, satta-cogguuri, no wi'ee «naar». On debbo fusi tindohun kun, o juuri angiri ndin ka hoore Iisaa.

⁴Woɓɓe e taalibaabe ɓen seytini, ɓe wi'indiri: «Ko hondun woni nafa bonnugol ndii angiri? ⁵Ko fii en waawayno ndi yeeyude ɓuri *dinaruuji teemedde tati, okken miskinɓe ɓen!» Onsay ɓe feli debbo on.

⁶Kono Iisaa wi'i: «Tertee mo! Ko fii hondun sattinanten mo? Ko kuugal moyyal o waɗanimmi. ⁷Miskinɓe ɓen kan, hidon wondi e maɓɓe soono woo, on waaway ɓe waɗande ko moyyal nde faalaɗon woo, kono min, on wondataa e an soono woo.

⁸Kanko debbo on o waɗii ko o waawi kon: o urnii bandu an ndun ado ndu surreede. ⁹Ka haqiiqa mi andinii on, kala ka oo Kibaaru Moyyo feɗɗinaa e aduna on, fii koo ko oo debbo waɗi kadi sifete, o anditanee.»

^q14.1 Egg. 12

Fii no Yudaasi Janfori Iisaa

(Mat. 26.14-16; Luk. 22.3-6)

¹⁰ Onsay goddo e *sahaabaabe Iisaaben sappoo e dido, dun ko Yudaasi Iskariiyu, yahi tawoyi hooreebe yottinoobe sadaka ben, fii no o wattira Iisaa e juude mabbe.

¹¹ Be hedii mo, be weltori dun, be fodi mo yeenugol mo kaalisi. Onsay, kanko Yudaasi, o woni e dabbugol feere no o wattira Iisaa e juude mabbe.

Fii Nafakka Juldeere Yawtaneede nden

(Mat. 26.17-29; Luk. 22.7-23; Yhn. 13.21-30)

¹² Ka jallal aranal Juldeere Bireedi de Aldaa e Lewen den, dun ko jande baalun kun hirsetee, taalibaabe Iisaa ben wi'i mo: «Ko honto faaladon yo men moyyinano yon nafakka Juldeere Yawtaneede nden?»

¹³ Onsay o immini dido e taalibaabe makko ben, o wi'i be: «Yahee ka saare. On fottay e gorko rondiido loonde ndiyan, on jokkay mo. ¹⁴ Ka o naatiri woo, on wi'ay jom ndun suudu: «Karamoko'en wi'ii men yo men lando on ko honto be weerata, be nafoda e taalibaabe mabbe ben nafakka Juldeere Yawtaneede nden?»¹⁵ Ontuma o hollay on konkooru njannu, weyyitaandu wertaa, ka koore dow. Ko don moyyinton.»

¹⁶ Bay taalibaabe ben yahii, be hewtoyii ka saare, be tawroyi no o haalirannoo be non, be moyyini nafakka juldeere nden.

¹⁷ Bay ni66ii, kanko Iisaa o ardi e sappoo e didoobe ben. ¹⁸ Wa fewndo ko be joodii, hi6e nafaade, kanko Iisaa o wi'i be: «Ka haqiiqa mi andinii on, goddo e mon, mo mi woni hawtidude, janfoto lan.»

¹⁹ Onsay be fuddii aanude fota, mo bee e mabbe woni e wi'ugol mo: «E hara ko min?»

²⁰ O jaabii be, o wi'i: «Ko goddo e onon sappoo e didoobe ben, dun ko on mo mi yollidi jungo e miran gooto. ²¹ Awa *Bii-Aaden on no yahude wano fii makko

windori non, kono bone wonanii on janfotoodo Bii-Aaden on! Ko burnoo moyyande on neddo ko si o jibinanooka!»

²² E nder ko be naamata kon, Iisaa yetti bireedi. Bay o gaynii du'aade, o tayiti, o jonni be, e hoore himo wi'a: «Jabee naamon, dundoo ko bandu an ndun nii.»

²³ O yetti kadi jardukun wadorkun njaram, o jarni Alla, o jonni be, be fow be yari.

²⁴ O wi'i be kadi: «Dundoo ko yiyan an dan nii, yiyan *ahadi hibboyteedan fii duudube. ²⁵ Ko fii ka haqiiqa mi andinii on, mi yaritataa hande kadi njaram biɓbe *wiiju haa nande mi yaritoyta njaram wiiju kesan ka *laamateeri Alla.»

²⁶ Bay wonii be beytii beyti Zabuura, be yahi ka Fello *Zaytuuni.

Fii no Iisaa Hiitori fii Yeddanne Petruusu nden

(Mat. 26.31-35; Luk. 22.31-34; Yhn. 13.36-38)

²⁷ Onsay Iisaa wi'i be: «On fow on selay lan, ko fii no windii: «Mi waray ngaynaako on, wuro baali ngon saakoo.»^{r28} Kono tuma mi immintinaa, mi hikkanto on yeeso, tawoyon mi Jaliilu.»

²⁹ Petruusu wi'i mo: «Hay si fow selay on, min dun wonantaa lan!»

³⁰ Onsay Iisaa jaabii mo, wi'i: «Ka haqiiqa mi andinii ma, hande e oo jemma tigi, ado ndonto yoggude laabi didi, haray a yeddii fii an laabi tati.»

³¹ Kono Petruusu tentini fota, o wi'i: «Hay si tawii bee mi maayida e mon, mi yeddataa fii mon few!»Beya fow kadi wi'iri non.

Fii no Iisaa Torori Alla ka wi'etee don Jatsaymaani

(Mat. 26.36-46; Luk. 22.39-46)

³² Bawto dun be yahi e ndee nokkuure wi'eteende *Jatsaymaani. Kanko Iisaa o wi'i taalibaabe makko ben: «Joodee doo haa mi toroyoo.»³³ O nabori Petruusu e

^{r14.27} Zak. 13.7

Yaaquuba e Yuuhanna. Onsay, o fuddii hebude annde e sokola, ³⁴ o wi'i ɓe:
«Wonkii an kin no aani haa e mayde. Wonee doo, hiiren.»

³⁵ O yahi yeeso seeda, o sujji, o torii, o wi'i: «Si no gasa yo oo saa'i yawtan.»³⁶ O wi'i kadi: «Abba*, Baaba an, hida waawi kala huunde. Yo kun jardukun tampere pottito lan. Kono non wota faale an on wadu, kono yo faale maa on wadu.»

³⁷ O artoyi e taalibaabe ɓen, o tawi ɓe daanike. O wi'i Petruusu: «Sim'uunu, a daanike? Jaka a waawaali hiirude hay saa'i gooto?»³⁸ Hiiree torodon fii wota on naatu e jarrabi. Wonkii kin no yidi wadugol ko moyyi, kono bandu ndun no lo'i.»

³⁹ O wodditii ɓe kadi dimmun, o torii, o fillitii diya kongudi. ⁴⁰ O artoyi kadi, o tawi ɓe daanike, ko fii hari gite mabbe den teddii. Tawi ɓe andaa ko ɓe wi'a mo.

⁴¹ O artoyi tammun, o wi'i ɓe: «E on daani kadi, fowtidon? Jooni yonii, saa'i on hewtii. Awa Bii-Aaden on no watteede e juude junuubanke'en.»⁴² Immee mahen, ko fii wondo janfaade lan on badike!»

Fii no Iisaa Nangiraa

(Mat. 26.47-56; Luk. 22.47-53; Yhn. 18.3-12)

⁴³ E nder ko o yewtata kon, hawrondiri Yudaasi, tawdaado e sappoo e didoobe ɓen, hewtidii e jamaa jogiido kaafaaje e bedi, immorde e hooreebe yottinoobe sadaka ɓen e jannoobe fii Sariya on ɓen e mawbe ɓen.

⁴⁴ Tawi wondo mo janfaade on wadaniino ɓe ndee maande doo, o wi'i: «Mo mi hirbii woo, haray ko on. Nangee mo, naɓon, aynon mo fota.»⁴⁵ Tun o hewti, o badii Iisaa, e hoore himo wi'a: «Karamoko'en!» Onsay o hirbii mo. ⁴⁶ Onsay ɓen yimbe fawi Iisaa juude, ɓe nangi mo. ⁴⁷ Tun goddo e wonnoobe don ɓen sorti kaafa mun kan, o soppi kurkaadu yottinoowo mawdo sadaka on, o itti mo nowru ndun.

⁴⁸ Onsay Iisaa wi'i: «Hidon ardi e kaafaaje e bedi fii nangugol lan wa si ko ngujo arandon?»⁴⁹ E hin-le mido wondi e mon jande woo ka *juulirde mawnde, mido

janna, on nangaali lan. Kono dūn wadiri fii ko windanoo kon yo laato.»⁵⁰ Onsay ɓe o wondunoo ɓen fow acci mo dōn, dogi.

⁵¹ Suka waaniido suddaare tun jokki mo, ɓe nangi mo kanko kadi. ⁵² Kono o sortii, o acci dōn suddaare nden, o dogi, o ɓornaaki.

Fii no Iisaa Addiraa Yeeso Hooreɓe Diina ɓen

(Mat. 26.57-68; Luk. 22.54, 63-71; Yhn. 18.12-14, 19-24)

⁵³ Onsay ɓe naɓi Iisaa ka yottinoowo mawɗo sadaka on, ka hooreɓe yottinoobe sadaka ɓen e mawɓe ɓen e jannoobe fii Sariya on ɓen fow mottondiri dōn. ⁵⁴ Tawi Petruusu no iwtiri ɓaawo makko ka wodɗitii haa ka nder tata yottinoowo mawɗo sadaka on, o joododi e aynoobe ɓen, tawi himo iwlaade ka binde yiite.

⁵⁵ Tawi hooreɓe yottinoobe sadaka ɓen e dental fewjoobe ɓen fow no ɗaɓɓa seedeeji e hoore Iisaa fii no ɓe warira mo, kono laatii ɓe heɓaali. ⁵⁶ Ko fii hari duuduɓe no seeditoo penaale e hoore makko, kono tawi seedeeji maɓɓe dīn yaadaa.

⁵⁷ Kono wobɓe immii, seeditii fenaande e hoore makko, tawi hiɓe wi'a: ⁵⁸ «Men nanii himo wi'a o lancay ndee juulirde mawnde darniraande juude yimɓe, o darna wonnde goo e nder balde tati, nde tawata hinaa darniraande juude yimɓe.»⁵⁹ Tawi hay e hoore dūn seedee maɓɓe on yaadaa.

⁶⁰ Onsay yottinoowo mawɗo sadaka on immii ka hakkunde dental, o landii Iisaa, o wi'i: «A jaabotaako hay huunde e ko ɓee woni seeditaade e hoore maa kon?»⁶¹ Kono Iisaa fanki, o jaabaaki hay huunde.

Yottinoowo mawɗo sadaka on landii mo kadi, wi'i: «E hara ko an woni *Almasiihu on, dūn ko *Biɗɗo Alla Jom Barki on?»

⁶² Iisaa jaabii, wi'i: «Ko min. On yi'ay kadi Bii-Aaden on no joodii ka sengo jaamo Jom Bawgal on, no arda e duule iwrude ka kammu.»

⁶³ Onsay yottinoowo mawdo sadaka on seeki conci mun din, wi'i: «Ko seedeeji hondi kadi faaladen? ⁶⁴ On nanii hoyre makko nden. Ko hondun fottandon e dun?»

Fow happirani mo foddugol e mayde. ⁶⁵ Wobbe woni e tuttugol mo, e buumugol mo yeeso ngon, e uttagol mo e hoore hibe wi'a mo: «Hotto!». Aynoo be ben kadi jabbori mo bante.

Fii no Petruusu Yeddiri fii Iisaa

(Mat. 26.69-75; Luk. 22.54-62; Yhn. 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ Fewndo ko Petruusu joodii ley ka nder tata, goddo e rewbe kurkaaduube ka yottinoowo mawdo sadaka on ari. ⁶⁷ O yi'i Petruusu ka iwlootoo, o tenyini mo, o wi'i mo: «An kadi, hida wondunoo e Iisaa, oo jeyaado Naasirata.»

⁶⁸ O yeddi e hoore himo wi'a: «Mi andaa, mi faamaali ko hondun wondaa wi'ude.» O yalti, o yaari ka ley jimbe, tun ndontoori ndin yoggi.

⁶⁹ On debbo kurkaaduujo ndaari mo, wi'i wonnoobe don ben kadi: «Oo ko tawdaado e mabbe.»⁷⁰ O yeddi kadi.

Bay nettii seeda, wonnoobe don ben wi'i Petruusu: «Ko haqiiqa, an ko a goddo e mabbe. Ko fii ko mo a Jaliilu.»

⁷¹ Onsay o woni e huditagol woonda, wi'a: «Mi andaa oo neddo mo wondon wowlude fii mun!»⁷² Tun ka dimmun ndontoori ndin yoggi. Petruusu anditi kisan kongol ngol Iisaa wi'unoo mo ngol: «Ado ndonto yoggude laabi didi, haray a yeddii fii an laabi tati.» Onsay o ugginii o wulli.

Fii no Iisaa Nabiraa ka Pilaatu

(Mat. 27.1-2, 11-26; Luk. 23.1-7, 13-25; Yhn. 18.28-40)

15 ¹ Bay weetii, hooreebe *yottinoobe sadaka ben e mawbe ben e jannoo be fii Sariya on ben e dental fewjoobe ben fow yewtidani. Be habbi Iisaa, be nabi mo, be

watti e juude Pilaatu. ² Pilaatu landii mo, wi'i: «Hara ko an woni lando Yahuudiyanke'en?»

Iisaa jaabii mo: «Ko wano wi'irdaa non.»

³ Tawi hooreeɓe yottinoobe sadaka ɓen no libi tooɓe duudude e hoore makko.

⁴ Pilaatu landitii mo kadi, wi'i: «A jaabotaako hay huunde? A nanii dee tooɓe de ɓe woni libude e hoore maa fow?»

⁵ Kono Iisaa jaabaaki hay huunde e mun. Dun ɗaldini Pilaatu.

⁶ Tawi juldeere kala, o accitanay ɓe kasoojo gooto mo ɓe torinoo mo fii mun woo. ⁷ Hari goddo no wi'ee Barabaasi no ka kaso, wondude e wadunoobe gere, e nder gere on ɓe itti hoore. ⁸ Onsay jamaa on yawi tawoyi Pilaatu, ɓe woni e toragol mo, wi'a yo o wadan ɓe ko woowani ɓe kon.

⁹ Pilaatu jaabii ɓe, wi'i: «Hara hidon yidi yo mi accitan on lando Yahuudiyanke'en?» ¹⁰ Ko fii hari himo andunoo ko sabu nawliigu wadi si hooreeɓe yottinoobe sadaka ɓen wadiri mo e joge. ¹¹ Kono hooreeɓe yottinoobe sadaka ɓen yuuni jamaa on fii yo Pilaatu accitan ɓe Barabaasi.

¹² Pilaatu yettiti kadi haala kan, o wi'i ɓe: «Ko hondun non faaladon yo mi wadu oo mo wi'oton lando Yahuudiyankeɓe ɓen?»

¹³ ɓe ewnii kadi, ɓe wi'i: «Fempee mo!»

¹⁴ Pilaatu wi'i ɓe kadi: «E hara ko hondun oo bonni?»

ɓe ɓurti kadi sonkude, ewnoo, wi'a: «Fempee mo!»

¹⁵ Nde tawnoo Pilaatu no faalaa weltinde jamaa on, o accitani ɓe Barabaasi. Bay wonii Iisaa gaynaama focceede, kanko Pilaatu o watti mo e juude maɓɓe fii yo o fempe.

Fii no Suufaaɓe ɓen Wadiri Jalnori e hoore Iisaa

(Mat. 27.27-31; Yhn. 19.2-3)

¹⁶ Onsay suufaaɓe ɓen naadi Iisaa ka nder tata, e maanaa ka nder suudu laamu. Be nodditi dental suufaaɓe ɓen fow, ¹⁷ ɓe ɓorni mo dolokke boɗeejo,^s ɓe wadi ka hoore makko katanwol bulle saccaangol. ¹⁸ E hoore ɗun, ɓe woni e hiwragol mo, wi'a: «Salminaango e maa, yaa an Lando Yahuudiyankeeɓe!»¹⁹ Be tappiri mo kadi kalinwol ka hoore, ɓe tutti mo, ɓe jiccii, ɓe sujjinkinanii mo. ²⁰ Bay wonii ɓe gaynii mo wadude jalnori, ɓe ɓorti mo dolokke boɗeejo on, ɓe ɓorni mo concii makko ɗin, ɓe naɓi mo fii fempoyegol.

Fii no Iisaa Wariraa

(Mat. 27.32-44; Luk. 23.26-43; Yhn. 19.17-27)

²¹ Tawi godɗo no wi'ee Sim'uunu mo Sireonii no iwaynoo ngesa, rewi ɗon. Tawi ko on woni ben Aleksander e Rufuusa. Be karhi mo naɓugol *leggal Iisaa altindiraangal ngal. ²² Onsay ɓe naɓi Iisaa e ndee nokkuure wi'eteende Golgotaa, ko woni firo ɗun ko «Nokkuure Laalagal Hoore». ²³ Be okkori mo njaram jillaadan *mirri, kono laatii o jabaali ɗan yarude. ²⁴ Onsay ɓe fempii mo. Be sendiri concii makko ɗin urba^t fii andugol mo kala ko gasata hendaade.

²⁵ Wa ko ɓe fempata mo, tawi ko e walluhaa on. ²⁶ Hari ɗundoo no windii fii ko o happiranaa kon: «Ko lando Yahuudiyanke'en.»²⁷ Tawi wuyɓe ɗiɗo no fempidaa e makko, godɗo on ka sengo makko jaamo, oya on ka nano makko. ²⁸ Ko nii ko bindi ɗin wi'unoo kon laatori, wonde: «O wattidete e bonɓe ɓen.»^{u29} Tawi feyɗooɓe ɓen no hoyna mo, hayla hoore, wi'a: «Hey, an oo wi'unoodo lancay

^s15.17 Ko dolokke boɗeejo lando on ɓornotonoo.

^t15.24 Zab. 22.19

^u15.28 Isa. 53.12

*juulirde mawnde nden, darnita nde e nder balde tati,³⁰ awa dandito an tigi, tippodaa ka leggal altindiraangal don!»

³¹Tawi hooreeɓe yottinoobe sadaka ɓen e jannoobe fii Sariya on ɓen kadi no jalaynoo mo hakkunde maɓɓe, wi'a: «O dandii ɓeya, kono o waawataa dandude hoore makko!»³² Si ko o *Almasiihu on, ɗun ko lando *Isra'iila'en, yo o jippo ka leggal altindiraangal, yi'en, ɗun en gomɗinay mo!» Tawi fempidaabe e makko ɓen kadi no hoynaynoo mo.

Fii Mayde Iisaa nden

(Mat. 27.45-56; Luk. 23.44-49; Yhn. 19.28-30)

³³Gila naange e hoore, niwre wadi e leydi ndin fow haa ka ɓaawo fanaa.³⁴ Wa fewndo ka ɓaawo fanaa, Iisaa ewnii ko tiidi, o wi'i: «Iilooyi, Iilooyi, lama sabaxtanii?»^w. (Dun no firi: Alla an, Alla an, ko fii hondun tertanidaa mi?)

³⁵Wobbe e wonnoobe ɗon ɓen nani ko o wi'i kon, ɓe wi'i: «On nanii, o noddii Iiliya!»

³⁶Tun godɗo e maɓɓe dogi, yettoyi linsere, o ɓuɓɓini nde haa nde loppii ndiyan lammudan, o wadi nde e tuggordu, o townani mo fii yo o yaru, e hoore himo wi'a: «Accee, ndaaren si Iiliya aray, tippina mo.»

³⁷Iisaa ewnii ko tiidi, onsay o timmi.

³⁸Wirngallo* ngon ka juulirde mawnde seekii, woni pecce ɗidi, gila dow haa ley.
³⁹Bay hooreejo suufaabe wonnoɗo yeeso makko kanko Iisaa on yi'ii no o timmiri non, o wi'i: «Ka haqiiqa, hari oo nedɗo ko *Bidɗo Alla!»

⁴⁰Tawi rewbe kadi no ka wodɗitii, no ndaara. Tawi no tawdaa e maɓɓe Mariyama jeyaado Magaduuna e Mariyama yumma Yaaquuba tosooko on e Yuusufu, e Saliimatu.⁴¹ Tawi ko ɓen jokkunoo mo kanko Iisaa, no kurkanoo mo wa fewndo ko o wonnoo Jaliilu, e duuduɓe goo kadi ɓe o yaadunoo Yerusalaam.

^w15.34 Zab. 22.2

Fii no Iisaa Surriraa

(Mat. 27.57-61; Luk. 23.50-56; Yhn. 19.38-42)

⁴² Hawrondiri niɓɓii, tawi ko hebulaanagol *ɗalaande fowteteende nden. ⁴³ Onsay oo wi'eteedo Yuusufu hewti. On ko hooloraado goo e ngal dental maɓɓe, on ko jeyaado Raamati, tawi on kapun tigi ko *laamu Alla ngun o tijjii. O hebi cuucal yahugol ka Pilaatu, toroo mo hettugol furee Iisaa on. ⁴⁴ Pilaatu ɗaldi ko tawi o maayii kon. O noddi hooreejo suufaabe ɓen, o landii mo si tawii o maayiino. ⁴⁵ Bay hooreejo on humpitii mo ɗun, o jonniti Yuusufu furee Iisaa on. ⁴⁶ Kanko Yuusufu o soodoyi kasannge, o tippini furee Iisaa on ka hoore leggal, o tumbi e kasannge, o belnoyi mo e qaburu asaado e fetu. O talli hayre, o wadi ka dambugal qaburu. ⁴⁷ Tawi Mariyama jeyaado Magaduuna e Mariyama yumma Yuusufu no ndaara ka o belniraa.

Fii Ummutal Iisaa Almasiihu on

(Mat. 28.1-8; Luk. 24.1-12; Yhn. 20.1-10)

16 ¹ Bay *ɗalaande fowteteende nden feyɗii, ɗun ko aseweere nden, Mariyama jeyaado Magaduuna e Mariyama yumma Yaaquuba, e Saliimatu soodi tiiri fii ko ɓe fulla e furee Iisaa on. ² E alat, ɗun ko jallal aranal e nder yontere nden, ɓen rewɓe dawi bimbi subaka ka yenaande, ɗun ko ka puɗal naange. ³ Tawi hiɓe wi'indira: «Taw ko hombo tallanta en hayre wonde nden ka dambugal yenaande nden?» ⁴ Tun ɓe ɓanti gite, ɓe haynii, ɓe tawi nden hayre njannde tallaama. ⁵ Be naati ka nder yenaande, ɓe yi'i suka gorko, no ɓornii daneeji, no joodori ka sengo jaamo. Be ɗaldi, ɓe huli.

⁶ On wi'iɓe: «Wota on hulu! Iisaa oo jeyaado Naasirata, fempaado on, mo wondon ɗaɓɓitude on, immitike, o alaa ɗoo. E hino nokkuure ka o belnanoo ɗon.

⁷ Awa yahee andinoyon taalibaabe makko ɓen e Petruusu, o adoyto on Jaliilu. Ko ton yi'oyton mo, wano o wiirunoo on non.»

⁸ Onsay ɓe dogi ɓe yalti ka yenaande ko fii hari diwnol e kaawee hebii ɓe. Kono laatii ɓe wowlanaali hay gooto huunde, ko fii hari hiɓe huli.

Fii no Iisaa Feejirani Sahaabaabe ɓen Sappoo e Go'o

(Mat. 28.9-10; Yn 20.11-18)

⁹ Bay Iisaa immitike e jalaande aranere nden e nder yontere nden bimbi, ko o adii hollitaade ko Mariyama jeyaado Magaduuna, on mo o yaltinnoo jinnaaji jeedidi e mun. ¹⁰ On yahi, o ɓanginanoyi ɗun ɓe Iisaa wondunoo ɓen, tawi ɓen no yoomi, no wulla. ¹¹ Bay ɓe nanii wonde himo wuuri, awa kadi kanko debbo on o yi'ii mo, laatii ɓe hoolaaki mo.

¹² Bawto ɗun, tawi ɗiɗo e maɓɓe no e hoore laawol, no yahaynoo e fulawaa, kanko Iisaa o feejirani ɓe noone goo. ¹³ Ben kadi arti, holliti ɗun ɓeya, laatii ɓe hoolaaki ɓen kadi. ¹⁴ Ka sakkitorun o feejani sappoo e go'ooɓe ɓen, wa fewndo ko ɓe joodii fii jaamugol, o feli ɓe sabu angal gomɗinal maɓɓe ngal e cattal ɓerde maɓɓe ɗen, fii ko ɓe hoolaaki yi'unoobe mo ɓen kon ɓawto o immintineede.

¹⁵ E hoore ɗun o wi'i ɓe: «Yahee e aduna on fow, fejjinanon tageefo ngon fow Kibaaru Moyŷo on. ¹⁶ Kala on gomɗindo, *lootaa maande kisiyee, dandoyte, kono kala on mo gomɗinaali, happante. ¹⁷ E hino maandeeji wondaydi e ɓen gomɗinɓe: e innde an ɓe raɗoyto jinnaaji ɗin, ɓe wowla kadi e *haalaaji goo, ¹⁸ ɓe nanga bolle, si ɓe yaru kadi njaram waroojan, ɗun masinbintaa ɓe. Si ɓe *fawoyii kadi juude maɓɓe ɗen e hoore nawnube ɓen, ɓen ndikkay.»

¹⁹ Bay Iisaa Joomi on gaynii ɓe yewtude, o yɛntinaa ka kammu, o joodori ka sengo jaamo Alla. ²⁰ Kamɓe kadi ɓe yahi, ɓe waajoyii hen fow, tawi Joomiraado on no gollidude e maɓɓe, o haqinqiniri daalol ngol maandeeji ɗi ngol wondunoo ɗin.

ÉVANGILE SELON MARC
en Langue Pular (Fouta-Jalon)
République de Guinée
© 2013 Traducteurs Pionniers de la Bible
en collaboration avec
Mission Protestante Réformée